GAZETA POLAKÓW W REPUBLICE CZESKIEJ

GŁOS LUDU

CZWARTEK 4 GRUDNIA 2003 roku
TEL.: 558 731 766
FAKS: 558 740 044
nr 140
CENA 6 Kč

▲ *Minister Szkolnictwa RC Petra Buzkowa wita się z Tadeuszem Wantułą, prezesem Rady Przedstawicieli. W tyle od lewej - reprezentanci Towarzystwa Nauczycieli Polskich w RC - prezes Małgorzata Rakowska oraz Stanisław Folwarczny.* ***Fot. M. RADŁOWSKA-OBRUSNIK***

DELEGACJA POLSKIEJ GRUPY NARODOWEJ Z PETRĄ BUZKOWĄ

Przez kwiatki do urzędu

KARWINA **(mro)** - *Na wasz list odpowiem obszernie na piśmie. Muszę się jeszcze zapoznać ze szczegółami* - **powiedziała** Petra Buzkowa, **minister szkolnictwa RC, na zakończenie poniedziałkowego spotkania z delegacją polskiej grupy narodowej na Uniwersytecie Śląskim w Karwinie. Zapewniła przy tym, iż podtrzymuje swoje zobowiązania dotyczące zachowania PCP. Przyznała jednocześnie, że ministerstwo niechętnie bierze na siebie funkcje założycielskie wobec placówek szkolnych, gdyż prowadzi to do naruszenia kompleksowości systemu oświatowego w RC.** - *Nie mówię, że nie jest to niemożliwe. Ale nie mówię, też - TAK. To sprawa do dyskusji* - **zaznaczyła.**

Minister szkolnictwa zareagowała w ten sposób na pismo Kongresu Polaków przygotowane przez TNP oraz na wystąpienie szefowej Towarzystwa, **Małgorzaty Rakowskiej**. W obydwu dokumentach, w ramach przedstawienia efektów optymalizacji, jaką przeszło polskie szkolnictwo narodowe, wskazywano na konieczność rozwiązania takich zagadnień, jak ponadgminny charakter polskiego szkolnictwa i wynikające stąd problemy egzystencjalne, ustalanie wyjątków odnośnie liczby uczniów w klasach nie na rok, ale na trzy lata.

Obecny na spotkaniu poseł USDEU **Marian Bielesz**, dzięki któremu doszło do spotkania z minister, zapowiedział, iż złoży w parlamencie pisemną reakcję naszej grupy narodowej na propozycje nowelizacji ustawy o szkolnictwie.

Krótkie spotkanie przebiegło w miłej i rzeczowej atmosferze. Minister przyjęła od **Józefa Szymeczka**, prezesa Rady Kongresu Polaków, nie tylko oryginalny bukiet kwiatów, ale i wiele ciepłych słów na temat pomocy, jakiej jej urząd udziela mniejszościowemu szkolnictwu polskiemu w RC.

W IZBIE POSELSKIEJ

Nad budżetem

PRAGA (db) – Izba Poselska Parlamentu RC w ostatnim – trzecim - czytaniu przyjęła budżet państwa na 2004 r. Zaplanowano w nim dochody w wysokości 754 miliardów Kc i 869 miliardów Kc wydatków. Deficyt budżetowy powinien się więc zamknąć kwotą 115 miliardów Kc.

Głosowanie na temat budżetu rozpoczęto wczoraj o godz. 9.00, a zakończono po 16.00 po południu. Przez cały czas partie koalicji rządowej miały w Izbie Poselskiej niewielką przewagę. W końcowym głosowaniu za budżetem było 98 posłów. Przed tym parlamentarzyści przez kilka godzin głosowali o ponad 500 wnioskowanych poprawkach. Większość z nich przesuwała finanse między poszczególnymi resortami. Celem wnioskodawców było przede wszystkim wsparcie projektów konkretnych gmin i miast oraz instytucji.

O końcowej wersji budżetu nie będzie już głosował senat, ustawę musi natomiast podpisać jeszcze prezydent republiki.

NOWĄ ŚCIEŻKĄ DO ODNOWIONEGO ZABYTKU

Piece na szlaku

WĘDRYNIA (man) – Piosenką oraz chlebem i solą przywitały dwie uczennice miejscowej polskiej szkoły podstawowej zebranych podczas uroczystego otwarcia zabytkowych pieców wapiennych. W uroczystości, która przebiegła we wtorek po południu, uczestniczyło ponad 50 osób.

Otwarcia dwóch odnowionych pieców dokonali wicehetman okręgu morawsko-śląskiego **Zdzisław Wantuła** i szef resortu Rozwoju Regionalnego **Josef Voska**.

W spotkaniu uczestniczyli również dyrektor personalny Huty Trzyniecki **Bogusław Heczko** i dyrektor generalny hutnictwa w RC **Jaroslav Raab**. Wydatki związane z pracami konserwatorskimi pochłonęły ok. 1,4 mln Kc. Gmina posiłkowała się środkami otrzymanymi z Ministerstwa Rozwoju Regionalnego RC.

Przy okazji został uroczyście otwarty szlak rowerowy prowadzący miejscami, dawniej związanymi z rozwojem hutnictwa na Śląsku Cieszyńskim. Jego trasa rozpoczyna się w Wędryni „Koło Wapienki", i prowadzi przez Nydek, Gródek oraz Nawsie do Piosku. Jego otwarcia dokonali wójtowie: Wędryni **Rudolf Bilko**, Nydku **Jan Konečný**, Nawsia **Lenka Husarowa** i Piosku **Oldřich Rathouský**.

112 - PIERWSZY ZINTEGROWANY TELEFON EUROPEJSKI?

Ale numer!

OSTRAWA (mro) - Przedstawienie wspólnych ośrodków operacyjnych Zintegrowanych Systemów Ratowniczych oraz powiązanie ich z centralami wezwań ratunkowych pracujących pod nr. telefonu 112 jest zadaniem rozpoczętej wczoraj w ostrawskim hotelu „Imperial" I Międzynarodowej Konferencji zorganizowanej przez Czeskie Stowarzyszenie Oficerów Straży Pożarnej. Bierze w niej udział blisko stu fachowców z Wielkiej Brytanii, Irlandii, Holandii, Finlandii, Niemiec, Słowacji oraz Polski.

- *Ostrawa jest w pewnym sensie prekursorem stosowania tego systemu* - powiedział „GL" obecny na otwarciu hetman okręgu morawsko-śląskiego **Evžen Tošenovský**. - *Tylko u nas nastąpiła koordynacja wszystkich służb i tylko u nas istnieją tak mocne powiązania z polskimi systemami ratunkowymi. Od nowego roku przechodzimy do dalszej fazy. Działające ostrawskie centrum zaniknie, a jego miejsce zajmie okręgowe, co zostało potwierdzone przez ministra spraw wewnętrznych na poniedziałkowym posiedzeniu rządu. Mam nadzieję, że system, po niezbędnych próbach technicznych, będzie gotów do 2006 roku.*

Długofalowa współpraca RC i RP w tej dziedzinie jest zasługą również firmy „Medium Soft", dzięki której w Toruniu, Tarnowie, Raciborzu, Gliwicach oraz Wrocławiu używa się modyfikacji softwaru znad Ostrawicy m.in. w centrach zarządzania kryzysowego. - *Cała Europa, a my z nią harmonizuje współdziałania w zakresie systemów zintegrowanego ostrzegania i powiadamiania ratunkowego* - powiedziała **Lucyna Szotkowska**, reprezentująca tę firmę na konferencji.

▲ *Do zwalczania AIDS przystąpił w poniedziałek - Światowym Dniu Walki z AIDS - również Bogumin. Po raz pierwszy obywatele tego miasta wspólnie z pracownikami ratusza wzięli udział w kweście na rzecz poskromienia tej śmiertelnej choroby. Za pieniądze, które wrzucali oni do zapieczętowanych puszek, biorący udział w akcji uczniowie Średniej Szkoły Zawodowej wręczyli im czerwone wstążki oraz ulotki zawierające podstawowe informacje o wirusie, drogach zakażenia oraz o sposobie wykonywania testów. Zdaniem Jiřego Rozsypala, jednego z organizatorów zbiórki, akcja ta miała m.in. zwrócić uwagę na potrzebę walki z AIDS, a także konieczność niesienia pomocy ludziom zarażonym wirusem HIV.*

Pieniądze z kwesty wysłane zostaną do praskiego „Domu światła", w którym znaleźli schronienie oraz opiekę medyczną chorzy na tę podstępną chorobę. (wak) ***Fot. LUCIE BALZAROWA***

Telewizyjna współpraca

KATOWICE (mro) - Na temat wymiany programów informacyjnych między ośrodkami telewizyjnymi Ostrawy i Katowic, współpracy dziennikarzy i szkoleń kadry polskiej części magazynu wiadomości CTV „Raport" dyskutowano w studiu regionalnym TVP w Katowicach. W dwudniowych, przygotowanych przez Konsulat Generalny RP w Ostrawie, spotkaniach brali udział redaktorzy „pięciominutówek" oraz kierownictwo katowickiego studia, na czele z dyrektorem **Andrzejem Janickim**.

Związani z „pięciominutówką" dziennikarze zapoznali się z systemem pracy ośrodka katowickiego, tamtejszym działem informacji. Ostrawscy prezenterzy wysłuchali profesjonalnych rad od kolegów katowickich. Ustalono, że w przyszłym roku reporterzy i prezenterzy „pięciominutówki" odbędą szkolenie w ośrodku katowickim TVP.

SPRAWA SPRZEDAŻY „PIASTA" NADAL OTWARTA

Byli szefowie PZKO winni

KARWINA (sch) – Sąd Powiatowy w Karwinie uznał wczoraj winnymi byłego prezesa ZG PZKO **Jerzego Czapa** oraz byłego dyrektora biura ZG PZKO **Bohdana Suchanka** w sprawie bezprawnej sprzedaży będącego wówczas własnością PZKO czeskocieszyńskiego hotelu „Piast" spółce „Těšínská leasingová společnost".

Akt oskarżenia zarzucał obydwu podsądnym nadużycia w zarządzaniu mieniem publicznym, konkretnie zaś sprzedaż hotelu za cenę o wiele niższą od jego rzeczywistej wartości. „Piasta" sprzedano bowiem za 7 mln Kc, podczas gdy jego cena wynosiła 22 mln Kc.

Ciąg dalszy na str. 2

Park w remoncie

KARWINA (wak) - W Parku im. B. Němcowej w Karwinie Frysztacie trwa trzeci etap prac remontowych i modernizacyjnych. W tych dniach ekipy budowlane wymieniają kanalizację w okolicach Kina Letniego. Z kolei zainstalowane zostanie tutaj oświetlenie, położona nowa nawierzchnia na jezdni i chodnikach, a także utwardzona zostanie powierzchnia wokół drzew.

Projekt przewiduje wybudowanie w tym miejscu drewnianego parkietu oraz wysadzenie nowych drzew i krzewów.

Prace, które mają zostać zakończone jeszcze w tym roku, pochłoną 11,12 mln koron, z czego 1,12 mln miasto otrzymało z Funduszu Ministerstwa Kultury RC.

■ POGODA

CZWARTEK - Zachmurzenie umiarkowane do dużego, rano mgły, temperatura w dzień od 4 do 7 st., nocą ok. 0 st.C.

PIĄTEK - Zachmurzenie duże, temperatura w dzień od 2 do 6 st., nocą od 3 do -1 st. C.

DZIAŁAJĄCY PRZEZ ZASKOCZENIE OSZUŚCI WYŁUDZAJĄ SPORE KWOTY

Na celowniku głównie osoby samotne

KARWINA/HAWIERZÓW (wak) - Przestępczy wyłudzający pieniądze lub okradający mieszkańców podszywają się nie tylko pod pracowników pomocy społecznej, inkasentów, przedstawicieli różnych fundacji, ale także - jak miało to miejsce przed tygodniem w Karwinie i w Hawierzowie - pod przedstawicieli instytucji zawiadamiającej ludzi o wygranej.

- *Wygrała pani piękny koc w konkursie ogłoszonym przez ubezpieczalnię zdrowotną* - zaczęły nawijać dwie oszustki, dzwoniąc do drzwi 80-letniej kobiety w Karwinie. Staruszka zaprosiła je do mieszkania, by wypełnić potrzebne formularze i... przekazać naciągaczkom tysiąc koron. Po ich wyjściu stwierdziła, że w schowku koło drzwi brakuje siedmiu tysięcy.

Tego samego dnia, w dwie godziny później, w ten sam sposób została okradziona w Hawierzowie kolejna 80-letnia kobieta. Oszustki wzbogaciły się o 20 tys. koron oraz 65 funtów.

Żeby tego nie było dosyć, ofiarą dwóch złodziejek padł również 76-letni staruszek, mieszkaniec Hawierzowa. Tym razem naciągaczki zmieniły taktykę. Powiedziały, że pracują w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej i mogą mu załatwić wyższą zapomogę. Pod warunkiem jednak, że wpierw sprawdzą jego „warunki bytowe". Nie podejrzewając podstępu, lokator chętnie zaprosił panie do środka. Potem poszedł zaparzyć herbatę. Po powrocie spostrzegł, że kobiety zniknęły, a wraz z nimi i jego oszczędności.

W pierwszych dwóch przypadkach policja nie wyklucza, że przestępczynie na razie „testują" metodę, która polega na wykorzystywaniu istniejących relacji między poszkodowanymi a ubezpieczalnią. Oszustki postępują według przygotowanego z góry scenariusza, co pozwala im wprowadzić w błąd oszukanych, zainkasować gotówkę i szybko zniknąć.

Ciąg dalszy na str. 2

ISSN 1212-4222

OTWARTO JEDYNE POLSKIE PRZEDSZKOLE W MIEŚCIE

Nowe uroczyście połączone

KARWINA (sch) – Wczoraj zostało uroczyście otwarte jedyne już na terenie miasta polskie przedszkole. Placówka ta powstała w wyniku połączenia przedszkoli we Frysztacie i Nowym Mieście.

W uroczystości otwarcia, którą zaplanowano dokładnie w miesiąc po przeprowadzce do odremontowanego budynku vis a vis miejscowej PSP przy ul. Olszaka, udział wzięli przedstawiciele karwińskiego ratusza z prezydentem **Antonínem Petrášem** i jego zastępcą **Gabrielą Mrózek** oraz liczni przyjaciele przedszkola w osobach konsul Konsulatu Generalnego RP w Ostrawie, **Grażyny Kostrusiak**, przedstawicieli karwińskich Kół PZKO, czeskocieszyńskiego PCP oraz partnerskiego przedszkola z Wodzisławia Śląskiego. Przedszkolaki powitały gości „mikołajkowym# programem. Symbolicznego przecięcia wstęgi dokonał zaś sam św. Mikołaj. Goście poza spotkaniem z dziećmi mieli również okazję zwiedzenia wszystkich przedszkolnych pomieszczeń – tu roli przewodnika podjęła się kierowniczka **Elżbieta Gałuszka**.

Karwińskie polskie przedszkole liczy obecnie trzy oddziały. Siedemdziesiątką dzieci opiekuje się sześć nauczycielek.

▲ *Nowym przedszkolem najbardziej cieszyły się dzieci.*
Fot. FRANCISZEK BAŁON

JUBILERSKIE CACKA TRAFIŁY DO MUZEUM

Dar zgoła królewski

CIESZYN (ar) - W br. zbiory Muzeum Śląska Cieszyńskiego wzbogaciły się o kilka cennych eksponatów. M.in. trafiły tu ciekawe pamiątki po jubilerze i złotniku Emilu Wotke, **które zakupił dla muzeum znany cieszyński złotnik,** Wiktor Pieczonka **wraz ze swym synem** Marcinem, **który podąża śladami ojca.**

Wśród pamiątek znajduje się także pieczęć: „Emil Wotke – złotnik i srebrnik, Cieszyn, Cesarsko-Królewski Śląsk". W. Pieczonka zakupił też zawieszkę porcelanową do oznaczania wyrobów oraz pozłacaną koronę wotywną z kamieniami szklanymi, która została poddana konserwacji.

Przypomnijmy, że Emil Wotke żył w latach 1889-1924, jego warsztat jubilerski działał przy ul. Szerszenika w Cieszynie. Był on cechmistrzem, radnym, radcą Izby Handlowej oraz radcą ds. najuboższych. Zajmował się przede wszystkim wyrobem hoczków, spinek, pasów i innych części stroju cieszyńskiego, które ocechowywał symbolem „EW".

Jak podają źródła historyczne, pracowali u niego m.in.: **Józef Cwilig** z Jabłonkowa, **Augustyn Kopieczek** z Frysztatu, **Stanisław Rasíka** z Ostrawy, **Józef Wallek** i **Rudolf Lisztwan** z Cieszyna.

Przedmioty po Emilu Wotke znaleziono w antykwariacie w Tarnowskich Górach, od razu też podjęto starania w celu ich pozyskania. Dzięki W. Pieczonce trafiły one do muzeum w Cieszynie. W uznaniu zasług dla muzeum dyrektor tej placówki **Marian Dembiniok** uhonorował Wiktora Pieczonkę dyplomem „Przyjaciel Muzeum Śląska Cieszyńskiego".

Gimnastyczne plany

BUKOWIEC (kor) – Od dłuższego już czasu władze gminy przymierzają się do remontu budynku czeskiej szkoły. Bukowiecki samorząd zwrócił się w związku z tym do Ministerstwa Finansów RC z prośbą o dotację. Jeżeli kierownictwo resortu się zgodzi, roboty mogłyby ruszyć w przyszłym roku.

W trakcie prac powstanie przy szkole nowa duża sala gimnastyczna, z której będą mogły w przyszłości korzystać obie szkoły, czeska i polska. Jak poinformował „GL" wójt **Józef Ćmiel**, gminie udało się w tych dniach odkupić działkę pod salę od państwowego Funduszu Własności Ziemi. - *Teraz już wszystko zależy od decyzji ministerstwa* - dodał wójt.

Krótko

● W ostatnich dniach listopada złożył wizytę w Hucie Trzynieckiej ambasador Luksemburga **Pierre-Louis Lorenz**, interesując się przede wszystkim restrukturalizacją hutnictwa. Luksemburg należy do europejskich potęg przemysłu metalurgicznego.

● Rozpoczął się proces upadłościowy czeskocieszyńskiej spółki z o.o. „Netcar", której długi sięgają ok. 120 mln Kc. Decyzją ostrawskiego Sądu Okręgowego zarządcą mienia „Netcaru" został JUDr. **Tomáš Hamele** Ph.D.

● W ub. tygodniu przedstawiciele węgierskiej f-my „Rába" analizowali podczas wizyty w Hucie Trzynieckiej możliwości dostarczania przez nią szlachetnych odmian produktów stalowniczych, zwłaszcza prętów walcowanych. Węgierska „Rába" to jeden ze strategicznych kontrahentów HT. **(r)**

Samochód dla strażaków

HAWIERZÓW (wak) - Ochotnicza Straż Pożarna w Hawierzowie Mieście wzbogaciła się o nowy wóz strażacki. Samochód marki CAS 24 Renault Midlum wyposażony jest w najnowocześniejszy sprzęt gaśniczy i ratowniczy, a specjalne zbiorniki umieszczone po bokach pomieszczą 3500 l wody oraz 400 l piany. Samochód, na który z kasy miasta wydano 5,7 mln koron, przekazany zostanie strażakom w piątek, 5 grudnia o godz. 9.45 na parkingu k. Poczty Głównej przy ul. Głównej.

Huta otwarta

Na środę 17 bm. zaplanowano w Hucie Trzynieckiej Dzień Otwartych Drzwi. Zainteresowani zwiedzaniem zakładu potencjalni kandydaci do zawarcia umowy o pracę proszeni są o zgłaszanie swej wizyty do 12 bm. osobiście lub telefonicznie w wydziale kadr i płac (budynek remontów kapitalnych, II piętro, nr drzwi 311, tel. 558 535 976). Dzięki temu organizatorzy będą mogli przygotować odpowiednią liczbę przewodników. **(k)**

Byli szefowie PZKO winni

Dokończenie ze str. 1

J. Czap i B. Suchanek wczoraj ponownie stwierdzili, że podpisując umowę kupna-sprzedaży hotelu „Piast", działali w dobrej wierze. „Piast" miał bowiem przejść w ręce TLS dopiero z chwilą niespłacenia pożyczki przez ówczesnego dzierżawcę hotelu, czyli „Dom Polski". Gwarancją zaś tego, że „Dom Polski" ze spłatą długu nie będzie zwlekać, miał być weksel opiewający na 16,8 mln koron. Tego jednak PZKO nigdy nie zrealizował, gdyż znalazł się na samym końcu kolejki wierzycieli „Domu Polskiego". Zgodnie z podpisaną umową, po upływie terminu spłaty pożyczki „Piast" został przepisany w księgach wieczystych na nowego właściciela – spółkę TLS. PZKO zostało zaś bez „Piasta" i bez pieniędzy (nie wiadomo, gdzie „Dom Polski" je zainwestował), za to z obowiązkiem uiszczenia podatku od sprzedaży.

Ciągnące się od listopada ub. roku postępowanie karne w sprawie „Piasta" przeciwko J. Czapowi i B. Suchankowi mimo ogłoszonego wyroku – dwu lat warunkowego pozbawienia wolności z zawieszeniem do lat 3, zakazu wykonywania funkcji menedżerskich w podmiotach posiadających osobowość prawną przez 4 lata oraz zapłacenie Związkowi 15 mln Kc – dopiero zmierza ku końcowi. J. Czap i B. Suchanek na miejscu podali bowiem odwołanie. Wyrok nie jest więc prawomocny.

ULGI DOPIERO OD 70. ROKU ŻYCIA

Odpady podrożały

JABŁONKÓW (kor) – Władze miasta przygotowały nowe rozporządzenie w sprawie likwidacji odpadów komunalnych, które będzie obowiązywać od 1 stycznia 2004 r. Dzisiaj zajmie się dokumentem rada miejska, przed świętami trafi on pod obrady przedstawicielstwa.

Rozporządzenie zakłada wprowadzenie zmian w zakresie ulg w opłatach. Dotychczas mogły z nich korzystać rodziny z małymi dziećmi, w myśl nowego rozporządzenia mniej zapłacą tylko osoby, które ukończyły 70. rok życia.

Na celowniku głównie...

Dokończenie ze str. 1

- Co roku ostrzegamy przed naciągaczami i co roku jest tak samo. Starsi ludzie, bo to oni są najczęściej ofiarami oszustów, są bardzo ufni. Wierzą, że nikt nie może ich skrzywdzić czy okraść. Osoby, które zgłaszają nam kradzież, same są zaskoczone okolicznościami, w jakich do niej doszło. Właśnie łatwowierność ludzi sprawia, że oszustwo jest łatwym sposobem zdobywania pieniędzy - mówi **Zlatuše Viačkowa**, rzecznik prasowy Komendy Powiatowej Policji RC w Karwinie.

Policja apeluje, aby nie wpuszczać do mieszkania i nie ufać obcym ludziom. Od osób podających się za fachowców należy żądać wylegitymowania się. Dobrze jest również zadzwonić do pracodawcy, aby sprawdzić czy ich wysłał. Nie należy przyjmować inkasentów, kiedy jest się samemu w domu. Na czas wizyty rzemieślników należy zaprosić do mieszkania sąsiada. Gości nie wolno zostawiać bez nadzoru. Należy też unikać wpuszczania do mieszkania akwizytorów. Pod żadnym pozorem nie powinno się zdradzać miejsca przechowywania dokumentów i gotówki. W razie wątpliwości trzeba koniecznie wezwać policję lub strażników.

Cenna autostrada

Trafiły już do sprzedaży winiety uprawniające do całorocznego korzystania z autostrad na terenie RC. W porównaniu z rokiem ubiegłym ich cena jest o 100 Kc wyższa i wynosi 900 Kc. Winiety krótkoterminowe (miesięczny, 10-dniowy, jednodniowy okres ważności) będą sprzedawane od połowy grudnia. **(r)**

Nie sygnowane materiały publicystyczne i informacyjne pochodzą z satelitarnego serwisu informacyjnego Polskiej Agencji Prasowej.

▲ *W konkursie młodych barmanów wystartowała także Pavla Kantorowa z Bukowca. Jej drink „Żabie DNA" jury wyróżniło czwartą nagrodą.*
Fot. MAREK SANTARIUS

Z WISŁY DOJECHAŁ TYLKO JEDEN BARMAN

Młodzi mistrzowie mieszania

CZ. CIESZYN (kor) – Dzień Otwarty w czeskocieszyńskim Zespole Szkół Przedsiębiorczości i Handlu (ZSPH) przy ul. Frydeckiej kojarzy się od siedmiu lat także z konkursem młodych barmanów „O puchar burmistrza Cz. Cieszyna".

Konkurs jest międzynarodowy, startują w nim tradycyjnie także uczniowie z zaprzyjaźnionego Zespołu Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich w Wiśle. W tym roku jednak, we wtorek 2 bm., zamiast mocnej ekipy z Wisły przyjechał tylko jeden adept sztuki barmańskiej.

Siły zmierzyło 28 barmanów płci obojga. Tytuł „Młody barman 2003" i puchar burmistrza pozostał w Cz. Cieszynie – jury przyznało je **Andrei Dančowej**. Drugie miejsce zajął **Wojciech Rozkoszny** z Wisły, trzecie natomiast **Marie Stonawska** z ZSPH.

Oceniano też najbardziej pomysłową nazwę napoju. Oceniającym przypadły do gustu: „Blue Magic", „Namiętny pocałunek" oraz „Szalona małpa".

■ Z PAP-em DOOKOŁA ŚWIATA ■ Z PAP-em DOOKOŁA ŚWIATA ■ Z PAP-em DOOKOŁA ŚWIATA ■ Z PAP-em

Już na półkach

Nowa edycja „Księgi rekordów Guinnessa", która ukazała się po polsku, zawiera 57 polskich rekordów.

Uaktualniana co roku „Księga rekordów Guinnessa" zawiera kilkadziesiąt tysięcy rekordów w różnych kategoriach. Najliczniejsze są rekordy sportowe, nie brak też rekordów ustanowionych przez ludzi mediów, gwiazdy filmowe i przywódców politycznych. W księdze można znaleźć ponadto rekordy dotyczące medycznych skrajności i wytrzymałości ludzkiego ciała, klęsk żywiołowych, religii i obrzędów, niezwykłych osiągnięć, bogactwa, wiedzy, techniki i mody.

Dookoła świata

45-letni Serhij Hordijenko, historyk z Dniepropietrowska, wyruszył w poniedziałek z Sewastopola na Krymie w pieszą podróż dookoła świata. W ciągu czterech lat zamierza pokonać 34 tys. kilometrów, a przy okazji, być może, pobić któryś z rekordów z księgi Guinnessa.

W trudnej ekspedycji pod patronatem UNESCO i ONZ Hordijence będzie towarzyszył jedynie pies-labrador. Trasa przemarszu przebiega przez Kijów, Moskwę, Irkuck, Władywostok, Japonię i Alaskę. Odcinek z Ameryki Płn. przez Ocean Atlantycki z powrotem do Europy pokona na małej łodzi żaglowej. Wielkie wędrowanie zakończy w Sewastopolu. W czasie przemarszu historyk będzie realizował także zadania praktyczne, dotyczące badań geograficznych i historycznych (m.in. na zlecenie UNESCO). Ponadto w tym czasie chce zakończyć książkę o tym, jak przeżyć w ekstremalnych warunkach.

Hordijenko jest doświadczonym piechurem. W ostatnich latach, jak utrzymuje, pokonał ponad 20 tys. kilometrów. Był m.in. na Antarktydzie.

Uroczysta premiera

Ponad 100 tys. nowozelandzkich fanów przywitało swojego rodaka Petera Jacksona na światowej premierze ostatniej części trylogii „Władca Pierścieni: Powrót Króla" w tym kraju. Uroczysty pokaz filmu odbył się w poniedziałek w Wellington.

Uczestnikami poniedziałkowej premiery w kinie Embassy Theatre byli także aktorzy z filmu, m.in. Liv Tyler, Ian McKellen, Viggo Mortensen i Elijah Wood. Przed pokazem goście przeszli przez miasto w kilkukilometrowej paradzie. Film był kręcony w Nowej Zelandii.

Producenci trylogii powiedzieli w Wellington, że skoro „Władca Pierścieni" odniósł już tak wielki sukces, to warto by podjąć się przeniesienia na ekran innej książki Tolkiena - „Hobbita". Przychylił się do tego także Peter Jackson, zastrzegając jednak, że musi skończyć wcześniej swój obecny projekt - remake „King Konga". Premiera europejska 3. części trylogii odbędzie się 10 grudnia w Berlinie.

Wszechgermanie

Pierwszy kanclerz RFN Konrad Adenauer został Niemcem wszech czasów w konkursie niemieckiej telewizji publicznej ZDF. Adenauer wyprzedził autora 95 tez przeciwko odpustom, Marcina Lutra oraz twórcę marksizmu Karola Marksa.

Kolejne miejsca w finałowej dziesiątce zajęli b. kanclerz Willy Brandt, uczestnicy antynazistowskiego oporu - rodzeństwo Scholl, kompozytor Jan Sebastian Bach, poeta Johann Wolfgang Goethe, wynalazca druku Jan Gutenberg i kanclerz Otto Bismarck. Na ostatnim miejscu znalazł się genialny fizyk Albert Einstein.

Jesteśmy otwarci na współpracę z wszystkimi, zarówno z Czechami, jak Polakami

● ROZMOWA Z PRZEWODNICZĄCĄ TOWARZYSTWA SŁOWAKÓW W RC, ZDENĄ SAMKOWĄ ●

Towarzystwo Słowaków w RC powstało 29. 12. 1992, zjazd konstytuujący odbył się w lutym 1993 r. Obecnie składa się ono z 10 gmin regionalnych, działających w Pradze, Karlowych Warach, Sokolowie, Kładnie, Taborze, Karwinie, Brnie, Pilźnie, Kromierzyżu i Strzibrze. Jedenasta gmina regionalna została założona w ub. piątek w Trzyńcu. Główna inicjatorka jej założenia, a równocześnie jej nowa przewodnicząca, **Zdena Samkowa** udzieliła naszej gazecie wywiadu.

▲ *Zdena Samkowa.*
Fot. ROMAN BASELIDES

■ ■ Na początek proszę się przedstawić naszym czytelnikom.

Pochodzę z Żyliny, gdzie ukończyłam Wyższą Szkołę Transportu i Komunikacji. W Trzyńcu wyszłam za mąż i podjęłam pracę w swojej profesji. Od nowego roku pracuję w kancelarii burmistrza miasta, w wydziale zarządzania stanami krytycznymi.

■ ■ Czy wejście do Unii Europejskiej, jako kontynentalnego monolitu gospodarczego i finansowego nie zagrozi podmiotowości kulturowej, historycznej i językowej poszczególnych narodów i narodowości?

Nie sądzę. Umowa europejska dotycząca języków mniejszości narodowych zawiera klauzulę o ochronie i wspieraniu regionalnych i mniejszościowych języków. Wręcz stwierdza się w niej, że ochrona ta jest niezbywalnym składnikiem polityki poszczególnych krajów, koniecznym w procesie budowania Europy opartej na zasadach demokracji. W zjednoczonej Europie wszyscy obywatele borykać się będą z takimi samymi problemami. Tylko od nich zależy, czy będą kultywować swoją kulturę i dorobek minionych pokoleń. Sami zadecydują o tym, jak ustosunkują się do swej nacji. Wszystko zależy od poszczególnych mniejszości narodowych oraz od ich aktywności.

■ ■ Czy mniejszość słowacka w Trzyńcu i okolicy wykazuje jakiś rodzaj aktywności?

Na dzień 1 marca bieżącego roku mieszkało w Trzyńcu dokładnie 1455 Słowaków. Gdybyśmy nie założyli gminy Słowaków, oznaczałoby to, że zmarnowaliśmy wielką szansę. Zresztą gmina obejmuje swym zasięgiem nie tylko Trzynieckie, ale także okolice Jabłonkowa i Czeskiego Cieszyna.

Moim zdaniem członkowie mniejszości słowackiej są, jak na razie, zbyt bierni. Na pewno mogliby dla swojej tożsamości narodowej robić znacznie więcej. To, co noszą w sobie, powinni przechować zarówno dla siebie, jak dla swoich dzieci. Przede wszystkim dla nich. Jeżeli Słowacy nie będą trzymali się razem, prędzej czy później zostaną zasymilowani. Czesi, Polacy i Romowie trzymają się razem.

■ ■ A jakie korzyści przyniesie powstanie zrzeszenia Słowaków samemu Trzyńcowi?

Jestem przekonana, że miasto wiele zyska – zwłaszcza w dziedzinie kultury. My wzbogacimy tutejszą kulturę swoimi imprezami. Oczywiście nie obejdzie się bez współpracy trzech narodów. Polacy, Czesi i Słowacy powinni bywać na swoich imprezach. Śląsk Cieszyński stwarza pod tym względem wyjątkowe możliwości, korzystne dla wszystkich trzech nacji.

■ ■ Kto był pomysłodawcą założenia Towarzystwa Słowaków?

W radzie miasta Trzyńca zasiadają przedstawiciele innych mniejszości narodowych, zostaliśmy więc wsparci nie tylko przez samorząd miasta, ale również przez przedstawicieli innych mniejszości.

■ ■ W jaki sposób wspiera was rząd Republiki Słowackiej?

Za pośrednictwem przedstawiciela mniejszości słowackiej przy Sekretariacie Rady Rządu RC, Petera Liptaka, pomaga nam strona czeska. On jest, jeżeli można to tak nazwać, naszym orędownikiem. W praktyce wygląda to tak, że prośby o przyznanie nam dotacji przedstawia on rządowi słowackiemu, który następnie kieruje określoną sumę do rządu RC. Stamtąd jest ona rozdysponowywana do poszczególnych towarzystw słowackich.

■ ■ Wspominała pani o stosunkowo „gładkim" asymilowaniu się Słowaków z czeskim, a w przypadku Trzyńca również polskim - czy szerzej: zaolziańskim - środowiskiem. Z drugiej jednak strony trzeba powiedzieć, że asymilacja jest przyczyną utraty swej tożsamości narodowej...

Jak już wspomniałam, Czesi i Słowacy przez wiele lat żyli obok siebie w jednym państwie. Posługiwali się podobnymi językami, pielęgnowali prawie taką samą kulturę, zwyczaje. Po rozdzieleniu się obu państw znaczna ich liczba mieszka w RC. Jest im tutaj bardzo dobrze i w rezultacie wtapiają się w otaczające ich środowisko. To jednak jest dużym mankamentem. Powinni oni być bardziej zaangażowani w pielęgnowanie kultury słowackiej, spuścizny swych praojców. Powinni konsekwentnie pielęgnować własną historię. Chociaż jesteśmy w pewien sposób odrębni, chcemy współżyć z innymi mniejszościami i z czeską większością.

■ ■ Bezpośrednio po podziale obu państw było inaczej. Język słowacki starano się usuwać z czeskich mediów, społeczeństwo było wręcz świadkiem rywalizacji czesko-słowackiej. Czy od tej pory coś się zmieniło?

Przez pewien czas oba państwa rywalizowały między sobą, każde starało się coś osiągnąć, być lepszym. Dążono do oderwania kultur i języków. Od tutejszych Słowaków wymagano, by posługiwali się językiem czeskim, planowano wprowadzić też tłumaczy. Ostatnio wiele się zmieniło. Język słowacki wraca do mediów. Rywalizacja wraz z towarzyszącymi jej podziałami powoli zanika, oba państwa pogłębiają współpracę. Będzie je interesować nie tylko ekonomia i pomyślny rozwój – już teraz oba zaczynają poszukiwać przyjaciela, z którym można wkroczyć do Europy. Moim zdaniem Polakom, Czechom i Słowakom łatwiej przyjdzie się dogadać między sobą, niż z państwami zachodnioeuropejskimi.

■ ■ A jak pani ocenia współpracę mniejszości słowackiej i polskiej?

Jestem przekonana, że z mniejszością polską mamy wiele wspólnego. Zamierzamy współpracować również z ZG PZKO. Na razie jednak nie chcemy stawiać przed sobą zbyt dalekosiężnych planów, ale już teraz mogę zdradzić, że planujemy urządzanie wspólnych imprez kulturalnych, w których będą uczestniczyć wszystkie narodowości. Myślę, że taka inicjatywa w sposób szczególny wzbogaci również miasto Trzyniec.

■ ■ Jak, pani zdaniem, żyje się Słowakom na Śląsku Cieszyńskim?

Myślę, że bardzo dobrze, są zadowoleni. Prawie wszystko jest tutaj takie samo jak na Słowacji. Narody czeski i słowacki tworzyły przez wiele lat jeden organizm państwowy, ich dzieje są więc bardzo podobne.

■ ■ Jak zapatrują się na powstanie zrzeszenia mniejszości słowackiej żyjący w Trzyńcu Słowacy?

Generalnie można wyróżnić dwie grupy. Do pierwszej należą ludzie starsi, którzy mieszkają tu już od wielu lat i się zasymilowali. Oni na pewno rozumieją nasze starania, ale ciągle nie zdają sobie sprawy z tego, że położenie Słowaków w RC jest inne, niż było dawniej. Naszym priorytetem nie jest wprowadzenie języka słowackiego i założenie słowackich szkół. Dawniej nasza rola była zupełnie inna, bo byliśmy tutaj jakby u siebie w domu. Teraz jest inaczej. Jesteśmy mniejszością narodową, ale staramy się być aktywnymi i współpracować z większością czeską. Drugą grupę tworzą przybysze, którzy pojawili się w Czechach po rewolucji aksamitnej. Oni rozumieją nasze starania, są też dla nas bardziej otwarci.

■ ■ Jakie wrażenie wywarła na pani konferencja założycielska?

Jak najbardziej pozytywne. W pierwszym spotkaniu uczestniczyło 50 osób, na koniec członkami naszego towarzystwa zostało 30 osób. Niebawem zamierzamy zorganizować kolejne spotkanie, na którym zostanie ostatecznie zainaugurowana nasza działalność.

■ ■ Kto wszedł do kierownictwa nowo powstałego towarzystwa?

Prezesem zostałam ja, czyli Zdeňka Samkowa, zastępcą Juraj Hudcovský, gospodarzem Mojmír Kaspršin, sekretarzem Eva Klusowa. Jego członkiem będzie również zastępca redaktora naczelnego „Trzynieckiego Hutnika", Ivo Pullman, który przejmie odpowiedzialność za kontakt z mediami.

Rozmawiał:
ROMAN BASELIDES

...Duma górnicza. Duma tak wielka, że aż się przeradzała w pychę. Górnik stawał się górnikowi bratem, przyjacielem, kumotrem, starostą weselnym, towarzyszem, kumplem i najmilszym kamratem. Z dumą górniczą rósł honor górniczy. Niebieskie blizny na dłoniach i twarzy stawały się zaszczytem.

W kopalniach, w dusznych przodkach na ścianach i w filarach dojrzewała myśl górnicza i serce górnicze. Myśl była prosta, pozbawiona zawiłych sofizmatów. Serce stawało się szorstkie, kanciaste, podobne do bryły węgla, grubo pyłem przyprószone. Jeżeli jednak zetrzeć ów pył, wybłyskuje szczere złoto. A mowa górnika... Przerażała pięknoduchów swymi „piorunami", aczkolwiek w tym nastroszonym „piorunie" kryło się nieraz najtkliwsze uczucie braterstwa i miłości do człowieka.

To wszystko składało się na ów klejnot górniczy.

Gustaw Morcinek: „Gwarkowy klejnot"

Z okazji św. Barbary, patronki górników, składamy wszystkim związanym z tym zawodem ludziom „na dole" i „na górze" serdeczne gratulacje oraz życzenia zdrowia i szczęścia!

■ ZAPISKI Z POŁUDNIA ■ ZAPISKI Z POŁUDNIA ■ ZAPISKI Z POŁUDNIA ■ ZAPISKI Z POŁUDNIA ■

Stan posiadania

Moje dosyć regularne (dwa razy w miesiącu i w każde święto) pobyty w Cieszynie nie mogą się obyć bez rytuałów. Jednym z nich jest lektura stosu „Głosów Ludu", które nagromadziły się w trakcie naszej nieobecności; czynność w pewnym sensie nostalgiczna, bo dowiaduję się w ten sposób o minionych imprezach. Nieraz dzięki tej metodzie krew mnie zalewa post factum *– chodzi zazwyczaj o odczucia towarzyszące lekturze artykułów i listów dotyczących naszego zaolziańskiego coraz bardziej kurczącego się stanu posiadania.* Daremne żale, próżny trud, bezsilne zlorzeczenia… *Dawniej po lekturze naszych gazet często łapałam za pióro i jak na niepoierzone* enfant terrible *przystało, żarliwie protestowałam przeciwko zbyt jednoznacznym lub kłamliwym ocenom. Czas jest jednak nieubłagany, wczorajsze dzieci powoli stają się autorytetami dla własnych pociech, a ja staram się mniej popędliwie rozważać wszelkie za i przeciw.*

Raz po raz wraca w kolejnych hiobowych artykułach wstydliwa sprawa hotelu „Piast", który nosił niegdyś dumną nazwę „Polonia". Dziś wielu patriotów obchodzi wielkim łukiem sprofanowany przez handlarzy budynek, w którym w swoich początkach regularnie występowała Scena Polska, w którym odbywały się koncerty, uroczystości ku czci, bale i zwykłe potańcówki. Kiedyś być może nasze wnuki umieszczą na nim tablicę pamiątkową, która wspominać będzie o zaginionym plemieniu. Taka tablica znajduje się przed wejściem do dawnej synagogi przy ulicy Bożka. Wspomina o cieszyńskich Żydach, o których długo milczano, ale również dla mojego pokolenia jest to budynek osnuty tradycjami. Tu można było wpaść o każdej porze do redakcji „Zwrotu", która była kolejną swojską wyspą ką, tu w każdy piątek i sobotę spotykał się na próbach zespół „Olza". Niedawno obchodzone pięćdziesięciolecie tej instytucji pozostawiło w wielu sercach niedosyt i nie chodzi tylko o tradycyjny brak pieniędzy. Z perspektywy czasu coraz bardziej widoczny staje się fakt, że zespół ten był instytucją w czasach, kiedy oficjalne instytucje nie spełniały swej roli lub były po prostu niewiarygodne. W czasach dogorywającej normalizacji była to „republika młodych" – nie tylko tańczyliśmy i śpiewaliśmy, ale po próbach i w trakcie wyjazdów rozmawialiśmy o życiu, o dziwnym świecie, snuliśmy marzenia, podsuwaliśmy sobie ciekawe książki i zakazane piosenki. Zespół ten pełnił rolę wychowawczą i zapewne wielka w tym zasługa pani pedagog Janiny Ferfeckiej, a także jej poprzedników i następców. W trakcie jubileuszu z dumą patrzyłam na moich starszych i młodszych kolegów, bo każdy z nich znalazł swoje miejsce na ziemi. Również ośrodek w Koszarzyskach był ważnym miejscem scalającym dla wielu pokoleń kursowiczów i zapaleńców, a wkrótce będzie już może tylko wspomnieniem.

Z drżeniem myślę wobec tego o Teatrze Cieszyńskim, w którym bywam ostatnio najczęściej, nie tylko ze względów profesjonalnych. Tu bowiem skupia się teraz nasze życie kulturalne i wielka w tym zasługa dyrektora Karola Suszki. Za jego kadencji w hallu teatru pojawiły się zdjęcia artystów, którzy poświęcili teatrowi i Scenie Polskiej wielką część swojego życia. Może warto zawczasu pomyśleć o zachowaniu małej „izby tradycji" w której z naszych jeszcze istniejących instytucji, gdzie obok „kabotków" i kotowrotków przedstawiono by postaci nieprzeciętnych ludzi, którzy powoli odchodzą i giną w mrokach zbiorowej niepamięci. Tu przywołam słowa mego mistrza, zachłannie czytanego w czasie studiów: Pozostało nam tylko miejsce przywiązanie do miejsca / jeszcze dzierżymy ruiny świątyń widma ogrodów i domów / jeśli stracimy ruiny nie pozostanie nic (Zbigniew Herbert, „Raport z oblężonego miasta"). I będziemy bardzo mądrze mówili o kryzysie wartości tudzież postmodernistycznym rozmyciu rzeczywistego świata. Globalizacja, kolejny walec, który przyjdzie i wyrówna. Być może wyrównał już nasz „teren", a ja niepotrzebnie zrzędzę jak przeżyta postać z lamusa…

RENATA PUTZLACHER

SPÓR O PENSJE EUROKRATÓW

Bicie po kieszeni

Podobno nowo przyjęci do pracy w Brukseli urzędnicy państw wstępujących do Unii Europejskiej będą zarabiać przeciętnie o tysiąc euro mniej niż ich koledzy z dawnych państw unijnych. Taką informację podała wtorkowa „Gazeta Wyborcza", powołując się na list, jaki w tej sprawie wystosowali do związku zawodowego urzędników unijnych pracujący w Brukseli na tymczasowych kontraktach urzędnicy z państw kandydackich.

Komisarz UE ds. rozszerzenia **Günter Verheugen** kategorycznie zaprzecza, ale **Eric Marner**, rzecznik komisarza UE ds. reformy administracji przyznał, że Komisja Europejska istotnie zaproponowała nową strukturę kariery zawodowej eurokratów, żeby lepiej motywować ich do pracy. - *Średni zarobek w unijnych instytucjach w ciągu całej kariery pozostanie bez zmian* - powiedział - *ale na starcie będzie się zarabiać mniej, żeby później móc awansować.*

Płaca dotychczasowych urzędników ma po reformie wynosić minimum 4,5 tys. euro, natomiast nowo przyjmowanych - ok. 3,3 tys. euro.

Na eurokratów z państw kandydackich czeka do 2010 r. ok. 3400 posad, z czego 1341 obejmą Polacy. **(k)**

GŁOSIK GŁOSIK GŁOSIK GŁOSIK GŁOSIK GŁOS

Miesiąc pełen wróżb, czarów, niespodzianek...

▲ *Święta Barbara ze swoimi atrybutami: wieżą, kielichem i hostią - obraz* ***HANSA HOLBEINA STARSZEGO****, Stara Pinakoteka, Monachium.*

Dziś imieniny obchodzą dziewczęta noszące ładne imię – Barbara. W Polsce dzień 4 grudnia obchodzony jest jako Dzień Górnika

Pozdrawia górników
Nasza młodzież i dzieci,
Za przytulny blask ciepła
W czasie śnieżnych zamieci.
Do ciebie dziś się zwracamy
Z wielką ufnością i wiarą:
Patronuj naszym górnikom
Święta Barbaro.

JÓZEF BARANOWSKI

Św. Barbara jest jedną z tych świętych, których akta zaginęły. Większość tego, co o niej wiemy, pochodzi ze średniowiecznych legend. Urodziła się pod koniec III wieku w Nikomedii (dziś Izmid w Turcji) jako córka bogatego i wpływowego człowieka. Według legendy Barbara miała być piękna, wykształcona i inteligentna. Spotykała się z niewielką grupką chrześcijan, którzy ukrywali się wówczas przed prześladowaniami ze strony jednego z najokrutniejszych cesarzy - Galeriusza Waleriusza Maksymina, nazywanego Daja. Przyjęła chrzest, a kiedy jej ojciec, który fanatycznie nienawidził chrześcijan dowiedział się, że jego córka została jedną z nich, postanowił wybić jej to z głowy. Kazał zbudować w swoim domu wieżę, w której przez pewien czas Barbara była uwięziona, głodzona i straszona, żeby wyrzec się wiary. Kiedy jednak ani prośby, ani groźby nie skutkowały, ojciec zaprowadził ją do sędziego i oskarżył.

Sędzia kazał ją torturować, a kiedy zrozumiał, że torturami nic nie osiągnie, wydał wyrok żeby ściąć Barbarę mieczem. Wykonawcą tego wyroku miał się stać ojciec Barbary, Dioskur. Podobno ledwie odłożył miecz, zginął rażony piorunem. Miało się to wydarzyć około roku 305.

Kult jej od razu stał się bardzo popularny. W Polsce kult św. Barbary był zawsze bardzo żywy. Pierwszy kościół ku jej czci wystawiono w 1262 r. w Bożygniewie koło Środy Śląskiej. Wizerunek świętej widnieje w herbie miasta Strumień.

Poza Polską św. Barbara jest darzona wielką czcią także w Czechach, Saksonii, Lotaryngii, południowym Tyrolu, a także w Zagłębiu Ruhry. W Nadrenii uważana jest za towarzyszkę św. Mikołaja - w wielu miejscach to ona obdarowuje dzieci prezentami.

Św. Barbara jest patronką górników, flisaków, marynarzy, chłopów, architektów, drwonników, kucharzy, rzeźników, dziewcząt, więźniów, ludzi narażonych na wybuchy, umierających i wielu innych. Jest opiekunką twierdz i wież; wzywana jest w modlitwie w przypadku zagrożenia przez ogień, o oddalenie burzy, zarazy i dżumy. W średniowieczu zaliczano św. Barbarę do grona 14 „Orędowników, mających stały dyżur ratowniczy nad światem".

Dziś Barbara najczęściej wróży dziewczętom zamążpójście w najbliższym roku, domownikom zaś szczęście i zdrowie. W jaki sposób? Otóż właśnie dziś trzeba ściąć gałązki wiśni, czereśni lub innych drzew kwitnących wczesną wiosną, wstawić w domu do wody i pielęgnować starannie. Wróżby spełnią się, jeśli gałązki zakwitną w wigilię. Jedno z licznych przysłów mówi: Czwarty grudnia jaki – cały grudzień taki.

Fot. MAREK SANTARIUS

Siedziałem sobie właśnie w raju,
Gdzie światłość wieczną mam i ciszę,
Gdy wtem wołanie nagle słyszę:
„Gdzie jesteś, Święty Mikołaju?!"

WŁADYSŁAW BEŁZA

Na najbliższą sobotę przypadają dalsze popularne imieniny – Mikołaja. Któż nie pamiętałby tej daty?! W wielu domach pojawia się dobrotliwy święty w towarzystwie anioła i diabła, rozdając grzecznym dzieciom podarunki.

Mikołaj w białej szacie, z koszem na plecach zjawiał się kiedyś dawno w towarzystwie licznych masek, przypominał celtyckiego druida i tradycyjnie dawał dzieciom jabłka (mistyczne owoce, jak świadczą o tym bajkowe złote jabłka i cudowne jabłonie), orzechy (symbol szczęścia, spełnienia tajnych życzeń – przypomnijmy choćby trzy orzeszki Kopciuszka) i ziemniaki (przypominające o tym, że trzeba czcić ziemię i ciężką pracę na roli).

Chrześcijański święty Mikołaj urodził się w III wieku w Azji. Po rodzicach odziedziczył ogromny majątek, który rozdał potrzebującym i obdarowywał dzieci w dniu swoich imienin. Został biskupem i zjawiał się później często w szacie liturgicznej. Dziś znany Mikołaj z długą brodą, w czerwonym płaszczu z kapturem obramionym białym futerkiem to postać z obrazka, jaki przed ok. laty namalował Moritz von Schwind. Idea obdarowywania dzieci w dniu 6 grudnia przyjęła się bowiem w Europie najpierw w Niemczech. W Holandii Mikołaj nazwany został Santa Klausem, a holenderscy emigranci „przeprowadzili" go do Ameryki.

Św. Mikołaj jest patronem Grecji, marynarzy, literatów, więźniów i dziewcząt.

Pomyślnych wróżb i wymarzonych podarunków mikołajkowych życzy wam

LITERKA

✿ GŁOSIKOWA KORESPONDENCJA ✿

Spotkanie z poetką Joanną Papuzińską

W listopadzie br. w naszej szkole odbyło się spotkanie z panią Papuzińską. W spotkaniu udział wzięli uczniowie klas 4, 5, 6. Z panią Joanną spędziliśmy dwie ciekawe lekcje języka polskiego. Kim jest pani Papuzińska możemy się dowiedzieć z encyklopedii lub słownika pisarzy. My jednak podzielić się chcemy z czytelnikami „Głosika" informacjami, których w tych książkach nie znajdziecie. Poetka bardzo wcześnie straciła mamę. Miała czterech starszych braci, z którymi przeżyła wiele wesołych przygód. Kiedyś marzyła o tym by zostać nauczycielką lub śpiewaczką w operze. Zawsze bardzo lubiła czytać powieści i wiersze. Jej pierwsza książka pojawiła się, gdy poetka miała 27 lat. Ulubionym pisarzem pani Papuzińskiej jest Tadeusz Kowicki. Jej przyjaciółką jest poetka Wanda Chotomska. Joanna Papuzińska napisała około 100 wierszy dla dzieci i ok. 40 wierszy dla dorosłych. Swe życie opisała w książce pt. „Darowane kreski". Zwiedziła dużo krajów, m.in. była w Japonii, Izraelu, Ameryce Płn., Tajlandii...

Na naszym terenie gościła po raz czwarty. Ma dwóch wnuków, Mateusza i Bronka oraz maleńką wnuczkę Emilkę. Pani Papuzińska ze swojego życia jest zadowolona, do pełnego szczęścia brakuje jej tylko willi z basenem. Spotkanie z poetką ubiegło w miłej atmosferze.

Serdecznie dziękujemy paniom Joannie Papuzińskiej z Warszawy i Helenie Legowicz z Biblioteki Regionalnej w Karwinie za to miłe i ciekawe spotkanie.

Uczniowie kl. 6 PSP w Wędrynі

Równie miłe chwile spędzili z panią Papuzińską również uczniowie PSP **w Suchej Górnej**. Opisali nam to spotkanie **piątoklasiści**, a oto, czego się dowiedzieli od poetki:

Pani Joanna lubi pisać wiersze w deszczowe poranki i wieczorem, jej ulubione wiersze to „Tygrysk" , „Powidła" i „Przyjaciółki zwierząt". Ma pieska i kotka. Po spotkaniu mieliśmy okazję kupić sobie książki. Podchodziliśmy do pani Papuzińskiej, a ona wpisywała nam się swoim magicznym piórem - napisała **Joanna Gałuszka**.

Pani Papuzińska opowiedziała nam m.in. o tym, jak spotkała się z pisarzem Janem Brzechwą. Często podróżuje, a do nas lubi jeździć, bo inspirują ją wrażenia ze spotkań z dziećmi - uzupełniła **Teresa Tomasz**.

Poetkę, która napisała 32 książki, powitaliśmy jej wierszem „Wyprawa" ze zbioru „Pod Bajdułem" – doniosła **Anna Chroboczek**.

Dowiedzieliśmy się, że poetka zaczęła pisać wiersze w dzieciństwie. Kiedy jej wiersz został wydrukowany w „Świerszczyku", postanowiła pisać dalej. Najkrótsza jej książka ma 5 stronic, a najdłuższa ponad 200. O tym, że nawet w czasach komputerów pisarze są potrzebni ludziom, przekonała się **Andrea Robosz**.

NASZ ADRES: Redakcja „Głosu Ludu", Komenského 4, 737 01 Český Těšín. Pisząc do nas podaj swój wiek, klasę i adres szkoły, do której uczęszczasz.

Gimnazjalisto, sprawdź się!

Powoli ale nieubłaganie zbliża się półrocze, a wraz z nim gorący okres egzaminów. Na związany z nim stres zostaną narażeni wszyscy uczniowie, szczególnie jednak maturzyści, przed którymi perspektywa egzaminu dojrzałości postawi zasadnicze pytania o stopień swojej wiedzy, umiejętność logicznego myślenia i wnioskowania oraz formułowania własnych opinii. Proponujemy mały sprawdzian. W kolejnych numerach będziemy publikować - za „Gazetą Wyborczą" i nie tylko - zadania, jakie dla uczniów ostatnich klas gimnazjalnych przygotowali nauczyciele współpracujący z Okręgową Komisją Egzaminacyjną w Krakowie. Rozpoczynamy od części humanistycznej, a dokładniej od historii. Prosimy zapoznać się z publikowanym tekstem, a następnie rozwiązać załączone zadania. Poprawne odpowiedzi ogłosimy za tydzień. Przyjemnej zabawy!

Część humanistyczna - Historia

TEKST WPROWADZAJĄCY

(Lata dziewięćdziesiąte XIX w.) to kulminacja stulecia, w którym zmiany następowały szybciej niż kiedykolwiek w dotychczasowej historii ludzkości. Po wojnach napoleońskich - ostatniej eksplozji powszechnej wojowniczości - rewolucja przemysłowa i naukowa przekształciła świat. Człowiek wszedł w wiek dziewiętnasty, posługując się jedynie energią własną i zwierzęcą, uzupełnianą siłą wiatru i wody, podobnie jak w wiek trzynasty, a nawet pierwszy. W wiek dwudziesty wszedł - dzięki energii maszyn - z powiększonymi tysiąckrotnie możliwościami w dziedzinie transportu, komunikacji, produkcji, przemysłu i zbrojeń. Społeczeństwo przemysłowe obdarzyło człowieka nową siłą i nowym polem działania, tworząc jednocześnie nowe napięcia poprzez dobrobyt i ubóstwo, przez przyrost ludności i przeludnienie miast, przez antagonizmy klasowe i grupowe, przez oderwanie się od przyrody i utratę zadowolenia z pracy. Nauka obdarzyła człowieka nowym dobrobytem i nowymi horyzontami, ale odebrała mu wiarę w Boga i poczucie pewności w znanym porządku rzeczy. Wychodząc z dziewiętnastego wieku, człowiek miał tyleż powodów do zadowolenia, co niepokoju. Chociaż temin fin de siècle oznacza zazwyczaj dekadencję, społeczeństwo na przełomie wieków w istocie nie tylko chyliło się ku upadkowi, co pękło wskutek nowych napięć i nagromadzonej energii.

Stefan Zweig, który w roku 1914 miał trzydzieści trzy lata, uważał, że wybuch wojny „nie miał nic wspólnego z ideami i nawet niewiele z granicami. Da się on wytłumaczyć jedynie tą nadwyżką siły, tragiczną konsekwencją wewnętrznego dynamizmu, który nagromadził się w ciągu czterdziestu lat pokoju i szukał teraz gwałtownego ujścia".

Barbara W. Tuchman, „Wyniosła wieża. Świat przed pierwszą wojną 1890-1914". Warszawa 1987, s. 8-9.

ZADANIA

1. Rewolucję przemysłową w pierwszej połowie XIX w. zapoczątkowało wynalezienie:

A. silnika spalinowego,
B. maszyny parowej,
C. turbiny elektrycznej,
D. wiatraka.

2. W XIX w. „zmiany następowały szybciej niż kiedykolwiek w dotychczasowej historii ludzkości", ponieważ:

A. bieda i ubóstwo rozbudziły antagonizmy klasowe i grupowe,
B. nauka odebrała człowiekowi wiarę w Boga,
C. nastąpił w tym czasie rozwój naukowo-techniczny,
D. jedynymi wojnami w tym stuleciu były wojny napoleońskie.

3. Autorka, pisząc, że „społeczeństwo (...) pękło wskutek nowych napięć i nagromadzonej energii", ma na myśli:

A. wybuch II wojny światowej,
B. początek rewolucji przemysłowej,
C. wybuch I wojny światowej,
D. początek wielkiego kryzysu gospodarczego.

4. W powyższym tekście zdanie: „Wychodząc z dziewiętnastego wieku, człowiek miał tyleż powodów do zadowolenia, co niepokoju", to:

A. fakt,
B. teza,
C. argument,
D. opinia.

5. Zacytuj zdanie, w którym Stefan Zweig tłumaczy przyczyny wybuchu I wojny światowej:

.....
.....
.....

6. Wypisz z tekstu skutki rewolucji przemysłowej w XIX w.:

- skutki gospodarcze

.....
.....
.....

- skutki społeczne

.....
.....
.....

PLOTKI

▲ **Joanna Koroniewska**, znana z serialu „M jak miłość", gdzie gra sympatyczną Małgosię Mostowiak, w dzieciństwie chciała być aniołem lub zakonnicą. Mieszka w Warszawie i... nieustannie tęskni za Toruniem, gdzie zostawiła przyjaciół, rodzinę i... ukochane pierniki. Sama siebie nazywa mieszczuchem, lubi miejski gwar i zatłoczone ulice. Kiedy ma dość hałasu, zaszywa się w ciemnej sali kinowej i płacze - jak sama przyznaje - nawet na kiepskich filmach. Fascynuje ją elektronika i wszystkie związane z nią gadżety ułatwiające życie. W wolnym czasie kopiuje obrazy impresjonistów, dodając do nich nowe kolory. Namalowała już kilka wersji „Słoneczników" Van Gogha. Uwaga! Joanna jest także brzuchomówcą.

◆ Znany piosenkarz i kabaretowy prześmiewca **Rudi Schubert**, rozprawia się z problemami najlepszą z możliwych broni: załatwia je śmiechem albo pomysłem. Kiedy słyszy, że waży za dużo, odpowiada: „Motyłem byłem, ale utyłem". Kiedy zaczął łysieć, jednym ostrym cięciem ogolił się na zero. W życiu robił już niejedno - sprzedawał pustaki, pakował próżniowe sery, miał kramik z ciuchami. Teraz prowadzi popularny program telewizyjny „Śpiewające fortepiany", ale w domu nie ma takiego instrumentu.

Kolekcjonuje trąby, ma już kilkanaście. Niektóre wiszą na ścianie, inne piosenkarz własnoręcznie przerobił na lampy. Rudi najbardziej lubi spędzać czas, rzeźbiąc w metalu, rozśmieszając swoją żonę Basię i gawędząc ze starym przyjacielem, którym jest... karp Heniek, ryba z przydomowego stawu. **(k)**

W ŻADNYM WYPADKU NIE NALEŻY SADZAĆ PO SĄSIEDZKU OSÓB SKŁÓCONYCH LUB NIE LUBIĄCYCH SIĘ

Gość w dom...

Za kilka tygodni święta, i z tym związane przyjęcia. Aby można je było uznać za naprawdę udane, zarówno gospodarze, jak i goście powinni przestrzegać pewnych uznawanych zasad i zwyczajów.

Zanim przyjdą

◆ O umówionej porze, a nawet kilkanaście minut wcześniej, gospodarze muszą być gotowi na przyjęcie gości. Punktualność obowiązuje też gości. W uzasadnionych przypadkach można się spóźnić, wypada jednak o takim nieuniknionym spóźnieniu wcześniej poinformować gospodarzy. A jeśli spóźnimy się z przyczyn zaistniałych nagle i od nas niezależnych, przy przywitaniu wyjaśnijmy powód, przeprośmy i - starając się nie robić zamieszania - przyłączmy się do innych gości.

◆ Na żadne przyjęcie nie wypada przyprowadzać ze sobą spotkanych po drodze przyjaciół, czy nawet najbliższej nam osoby, jeśli nie była ona zaproszona.

Powitanie i prezentacja

◆ Gospodarz powinien wyjść swoim gościom na przywitanie. Następnie pomóc im się rozebrać i powiesić palta. Tym, którzy przychodzą z wizytą po raz pierwszy, trzeba wskazać, gdzie jest łazienka.

◆ Bardzo nieelegancko jest nakłaniać gości do zdjęcia butów i włożenia kapci (gospodarze też nie powinni podejmować gości w bamboszach).

◆ Goście po przywitaniu się z gospodarzami składają im życzenia lub gratulacje i wręczają prezent lub bukiet (wyjęty z opakowania i trzymany kwiatami do góry!).

◆ Gospodarz przyjęcia wprowadza gości do pokoju i przedstawia sobie tych, którzy się nie znają.

Rozsadzanie gości

◆ Gospodarze powinni wcześniej przygotować miejsca dla wszystkich gości, tak by każdemu przybywającemu od razu mogli wskazać jego krzesło i nakrycie.

◆ Dla najdostojniejszych (najbardziej szanownych, najstarszych) gości należy wyznaczyć miejsca honorowe w centralnej części stołu (naprzeciwko drzwi). Trzeba też pamiętać o tym, by nie sadzać obok siebie małżonków ani osób tej samej płci. Oczywiście na kameralnych, prywatnych spotkaniach w gronie bliskich sobie ludzi nie musimy tak sztywno trzymać się zasady. W żadnym jednak wypadku nie należy sadzać po sąsiedzku osób skłóconych.

◆ Zatroszczmy się też o to, by gościom było przy stole wygodnie. Odległość między nakryciami powinna wynosić 50-60 cm.

◆ Obowiązkiem gospodarzy jest nie tylko dbanie o to, by stół podczas przyjęcia zawsze wyglądał schludnie i niczego na nim nie brakowało, ale także, by nie dochodziło do ostrych spięć między uczestnikami spotkania. A jeśli już na coś takiego się zanosi, gospodarz powinien umiejętnie skierować rozmowę na bezpieczniejszy temat.

◆ Niedopuszczalne jest, by gospodarze na długo znikali w kuchni i zostawiali gości samych.

◆ Jeśli wśród zaproszonych osób są palacze, trzeba wydzielić im jakiś kącik, najlepiej w innym pomieszczeniu. Palenie przy stole w czasie posiłku jest niedopuszczalne! Warto też w innym pokoju lub przynajmniej przy osobnym stoliku przewidzieć miejsce dla dzieci, jeśli wiemy, że przyjdą z rodzicami. I tu tylko jedna uwaga pod adresem gości: nie wypada zabierać ze sobą dzieci, jeśli nie uzgodniliśmy tego z gospodarzami.

Umiar w jedzeniu i piciu

◆ Zanim nałożymy sobie potrawę, podsuńmy półmisek osobom siedzącym obok. Nie nakładajmy kopiastych porcji, nawet jeśli podano nasz przysmak. Nie spieszmy się zbytnio w czasie jedzenia.

◆ Ani gospodarz, ani siedzący obok siebie goście nie powinni nikogo natarczywie namawiać do jedzenia bądź picia. Nie wypada też samowolnie napełniać czyichś talerzy lub kieliszków. O ilości i sposobie podawania alkoholu decyduje gospodarz.

◆ Nietaktem jest nadmierne przedłużanie przyjęcia. Gospodarzowi nie wypada na siłę zatrzymywać gości, a gościom zasiadywać się, gdy pora jest już późna, a gospodarze zmęczeni.

◆ W żadnym wypadku nie należy też krytykować przyjęcia, nawet jeśli nie wszystko nam smakowało i dostrzegliśmy uchybienia w zachowaniu innych.

◆ Gospodarze powinni pożegnać się z wychodzącymi gośćmi, pomóc im się ubrać i odprowadzić do drzwi wyjściowych. Opuszczający przyjęcie żegnają się najpierw z pozostałymi uczestnikami spotkania, dziękując im za wspólnie spędzony czas, a potem - ale jeszcze przed założeniem wierzchnich okryć - z gospodarzami.

◆ Bardzo sympatycznym, choć niestety zanikającym zwyczajem jest zatelefonowanie do gospodarzy nazajutrz lub napisanie krótkiego listu z serdecznymi podziękowaniami za gościnę. **ANNA JANIKOS**

■ RADA

Pielęgnuj usta

Gdy robi się chłodno, szybko pierzchną. Jeśli do tego jesteś przeziębiona, pojawia się na nich boleśna i szpecąca opryszczka. Jej pęcherzyki goją się długo, mogą też na kilka tygodni pozostawić ślady. Czy wiesz, jak ochronić jedną z najwrażliwszych części twarzy?

◆ Zawsze, kiedy pojawią się wykwity, powinnaś przyjmować preparaty witaminowe. Złagodzą przebieg choroby i przyspieszą gojenie. Sięgnij po witaminę C, witaminy z grupy B i flawonoidy zawarte m.in. w czerwonym winie.

◆ Przyłożenie kostki lodu do pęcherzyków zmniejsza ból i nieco przyspiesza ich wysychanie.

◆ Hascovir skutecznie likwiduje opryszczkę wargową i zmiany na twarzy wywołane przez wirusa opryszczki. Kilka razy dziennie powkrywaj kremem pęcherzyki. W czasie stosowania leku nie używaj szminek ani błyszczyków, bo przyspieszają ścieranie się preparatu z ust.

Salumin, to żel, który przede wszystkim usuwa stan zapalny jamy ustnej, owrzodzenia po opryszczce i przyspiesza gojenie. Zawiera wyciąg z szałwii i taninę. Powinnaś go stosować 3-5 razy dziennie, pozostawiając go przez ok. 5 min. w chorobowo zmienionym miejscu. **(P)**

SCHUDNIJ, NIE PAL, ŚPIJ NA BOKU

Tylko nie chrap!

Mężczyźni chrapią dwa razy częściej niż kobiety. Te nieprzyjemne odgłosy wydawane we śnie mogą być niebezpieczne. Chrapiący dzielą się na tych, którym zmiana pozycji pomaga i takich, którzy wydają z siebie irytujące dźwięki bez względu na ułożenie ciała podczas snu. Wszyscy bez wyjątku budzą się zmęczeni i niewyspani.

Powodem chrapania może być rozluźnienie mięśni spowodowane otyłością, piciem alkoholu, zażywaniem niektórych leków, spaniem na dużej i bardzo miękkiej poduszce. Może ono być wywołane przyczynami anatomicznymi (np. skrzywienie przegrody nosa, przerośnięcie trzeciego migdałka). Cierpią na nie także astmatycy.

Około 5 proc. osób chrapiących cierpi na bezdech. Głównie dotyczy to mężczyzn i polega na wielokrotnym zatrzymaniu podczas snu oddechu (na 10 i więcej sekund). Z powodu wzrostu ciśnienia tętniczego krwi może nastąpić nawet zawał serca mięśniowego. W przypadku zauważenia bezdechu należy zgłosić się po poradę do lekarza.

Domowe sposoby walki z chrapaniem:

- ❑ nie dopuść do nadwagi
- ❑ rzuć palenie
- ❑ nie pij alkoholu
- ❑ nie bierz środków nasennych i uspokajających
- ❑ śpij na boku
- ❑ wyrzuć poduszkę **(dz)**

Kolumnę przygotowała: **WANDA KULA**

WŁADYSŁAW SIKORA

ZBÓJNICY

(14)

Tak więc: łąka Zorzickula Mała (od nazwiska Zorzycki) czy kładka na rzece? Która z owych wersji jest bliższa prawdy? Tego już bodaj się nie dowiemy. „A co, gdyby szukać w Czacy?" - namyśla się kierownik Korzenny. Tak jakby niepokoją go wieże mieściny, a obecnie miasta powiatowego nad Kisucą na pograniczu śląsko-słowackim. Kim był Targolik? Słowakiem? Ślązakiem? Nie brak śladów słowackich w Łomnej. Zanim dotrze się do jakichkolwiek źródeł, trzeba zadowolić się domysłem. Kiedy już Targolik dał się porządnie we znaki śląskim feudałom, a może i góralom, wtedy sprowadzono „jegrów" do wsi - na utrzymanie łomnian oczywiście. „Jegrzi" zaś czy „zbuj", to dla górali takie samo nieszczęście. Łomnianie widać dali znak, iż pojawił się Targolik. „Jegrzi", przypuśćmy, woleli siedzieć w karczmie, niż uganiać się po stokach. Tak to na ogół się działo. Lecz czy łomnianie pomimo tego, że Targolik mocno ich niepokoił, wsypaliby swego ziomka? Targolik mógł być naprawdę Słowakiem. Słowacy stanowili wówczas w Łomnej i w ogóle na Śląsku żywioł obcy.

PRAWDA O ONDRASZKU I JEGO KAMRATACH

Czy znamy pierwszy historyczny przekaz o Ondraszku? Sprawa to niepewna. Na przykład w „Kalendarzu Cieszyńskim na rok pański 1858 dla katolików i ewangelików" wśród informacji „Krótka historia Księstwa Cieszyńskiego i miasta Cieszyna" znajdujemy wiadomość, iż „R. 1715 morowe powietrze porwało w Cieszynie 1500 ofiar. Zgraja rozbójnicza Juraszka i Ondraszka napełnia strachem okolice". Autor, ks. Józef Londzin, wyjął notatkę z kroniki cieszyńskiej Alojzego Kaufmanna (burmistrz w latach 1814-1847), który opierając się na dawniejszych dokumentach miejskich sporządził 4-tomową niemiecką „Gedenkbuch der Stadt Teschen". Interesująca nas notatka brzmi tutaj: „Zbójnicy Ondraszka i Juraszka srodze gospodarują w okolicach Ciesryna". Pod rokiem 1716 czytamy: „Juraszek ginie w Cieszynie skazany na śmierć przez łamanie kołem".

Słynna pieśń „Gloria Quadorum" (Pochwała Śląska) - przypisywana raz Ludwikowi Heimbowi (idzie tutaj raczej o jego polski przekład łacińskiego oryginału), raz szlacheckiemu studentowi krakowskiemu z Cieszyna i obieżyświatowi, J. K. Skopowi - Tłukowi, za trzecim razem zaś J. K. Weigangowi, „kandydatowi na święty urząd kaznodziejski" - bawiąc słuchaczy lub czytelników dowcipną opowieścią o miastach śląskich, przy opisie Frydku pierwszy raz umieszcza Ondraszka w literaturze pięknej:

I Frydek też nie zno nędzy,
odstaniesz z gór séra, bryndzy.
Ondraszek stamtąd pochodził,
co z zbójcami na łup chodził.

Pierwsze fakty historyczne o zbójniku z Janowic czerpiemy dopiero z „Besondere Anmerkung" - szczególnej notatki w „Topografii Śląska" Reginalda Kneifla (Brno 1802, I część II tomu, ss. 196-197). Powtórzymy ją za Ludwikiem Brożkiem (Zbójnickie sprawy i dokumenty, Kalendarz Zwrotu 1955):

„W r. 1711 wtargnęła na Śląsk i do okręgu przerowskiego znaczna ilość zbójników z południa, którzy tu rabowali, pustoszyli i dopuszczali się różnych okrucieństw. Dłuższy ich pobyt w tych stronach spowodował, że ci z miejscowej ludności, co się podobnym rzemiosłem trudnili, przyłączyli się do nich, a osławiony Ondra (Andrzej) Szebesta z Janowic został nie tylko tej bandy członkiem, lecz nawet herszteem. Starosta krajowy z Karniowa skarżył się z tego powodu przed władzami wyższymi we Wrocławiu na stosunki panujące na pograniczu śląsko-morawskim. Namiestnik krajowy Franciszek Ludwik, wielki mistrz Zakonu Niemieckiego i biskup wrocławski, wydał cały szereg odpowiednich zarządzeń, by wytropić i zlikwidować zuchwałych rabusiów. Miał się tym zająć hrabia Franciszek Prażma, pan na Frydku, ces.-król. podkomorzy i starosta krajowy oławski oraz wyższe urzędy królewskie w całym Górnym i Dolnym Śląsku. **(cdn.)**

■ SMACZNEGO

Wątróbka w pomarańczach

Składniki: 1/2 kg wątróbki cielęcej lub kurzych wątróbek, 2 pomarańcze, 4 łyżki wódki, 4 łyżki oliwy, sól, pieprz, w przypadku wątróbki cielęcej - 1 szklanka mleka do jej wymoczenia.

Przygotowanie: Ostrożnie zdjąć wierzchnią (żółtą) skórkę z 1 pomarańczy i pokrojoną w paseczki sparzyć wrzątkiem na durszlaku. Wątróbki umyć: cielęcą namoczyć na pół godziny w mleku, osuszyć, pokroić na cienkie plasterki (kurze pozostawić w całości) i smażyć na rozgrzanym oleju. Pod koniec smażenia dodać skórkę pomarańczową, wódkę i podgrzewać pod pokrywką jeszcze 3 minuty. Doprawić solą, pieprzem, przełożyć na półmisek i trzymać w cieple. Pomarańcze podzielone na cząstki chwilę podsmażyć na patelni i dodać do wątróbki. Podawać z ryżem wymieszanym z zielonym groszkiem. **(k)**

POLSKI PROGRAM TELEWIZYJNY

CZWARTEK 4 GRUDNIA

■ **TVP 1:**

6.00 Wiadomości
6.15 Kawa czy herbata?
8.00 Wiadomości
8.15 Woronicza 17
8.25 Moda na sukces (s.)
8.50 Rupert i skrzaty Rupert (s. anim.)
9.15 Budzik (dla dzieci)
9.40 Lippy & Messy (kurs języka angielskiego dla dzieci)
9.45 Śpiewaj z nami (dla dzieci)
10.00 Rodzina Połanieckich (s.)
11.30 Ginące światy (s. dok.)
12.00 Wiadomości
12.10 Agrobiznes (mag.)
12.20 W zgodzie z naturą (mag.)
12.40 Klan (s.)
13.35 Podróż za jeden uśmiech (s.)
14.10 Zawodowy list gończy (mag.)
14.25 Laboratorium (mag.)
14.40 Ludzie wśród ludzi (mag.)
15.00 Wiadomości
15.10 Sekrety zdrowia (mag.)
15.30 My, wy, oni (mag.)
16.00 Rower Błażeja (dla młodzieży)
16.25 Moda na sukces (s.)
16.50 Sportowy Express
17.00 Teleexpress
17.20 Gość Jedynki (pr. public.)
17.35 Plebania (s.)
18.05 Na żywo (pr. public.)
18.40 Program publicystyczny
19.00 Miniowanki (s. anim.)
19.30 Wiadomości
20.20 Tequila i Bonetti w Rzymie (s.)
21.15 Polska 2004
21.25 Sprawa dla reportera (pr. public.)
21.55 Tygodnik polityczny Jedynki
22.45 Jak się zmienia Rosja, czyli Rosyjska rewolucja
23.10 Monitor Wiadomości
23.30 Biznes raport (mag.)
23.35 Pegaz (mag.)
0.00 Rytm serca (film pol.)
1.10 Cztery kąty z wyobraźnią (mag.)
1.30 Nieustraszony (s.)

■ **TVP 2:**

7.05 Studio urody (mag.)
7.15 Rozalka Olaboga! (s.)
7.35 Maurycy i Hawranek (s. anim.)
7.45 Dziwne przygody Koziołka Matołka (s. anim.)
8.00 M jak miłość (s.)
8.50 Pytanie na śniadanie (mag.)
10.15 Przystanek praca (mag.)
10.25 Śląska laba (pr. rozryw.)
11.20 Ile jest życia (s.)
12.15 Tygodnik Moralnego Niepokoju (program rozryw.)
13.00 Panorama
13.15 Złotopolscy (s.)
13.45 Sokole Oko (s.)
14.30 W krainie władcy smoków (s.)
15.00 Historia Ziemi (s. dok.)
16.00 Panorama
16.30 M jak miłość (s.)
17.20 Złoty interes (teleturniej)
17.50 Program lokalny
18.30 Panorama
19.10 Armageddon (film USA)
22.00 Panorama
22.20 Sport telegram
22.35 Granica miłości (film USA)
0.15 Rok Franka W. (film dok.)
1.10 Kryminalne zagadki Las Vegas (s. dokumentalny).

■ **TV KATOWICE:**

6.50 Echa dnia (pr. public.), **7.30** Kurier, **7.45** Aktualności, **8.00** Megazynek (mag.), **8.30** Kurier, **8.45** Gość dnia (pr. public.), **9.00** Pałace świata (s. dok.), **9.30** Kurier, **9.40** Janosik (s.), **10.30** Kurier, **10.45** Telekurier (mag.), **11.15** Gość dnia (pr. public.), **11.30** Kurier, **11.45** Festiwal Prapremiery Bydgoszcz 2003 (pr. rozryw.), **12.15** Ekogeneracja przyszłości (rep.), **12.30** Kurier, **12.35** Poznajmy je lepiej (s. dok.), **13.30** Kurier, **13.50** Agrobiznes (mag.), **14.00** Zaproszenie (mag.), **14.30** Kurier, **14.45** Eurotel (mag.), **15.00** W krainie władcy smoków (s.), **15.30** Kurier, **15.45** Gramy dla Was, **16.00** Nasz reportaż, **16.15** Aktualności, **16.30** Kurier, **16.45** Rozmowa dnia (pr. public.), **17.00** Bądź zdrów! (mag.), **17.30** Kurier, **17.50** Wizytówki, **18.00** Aktualności, **18.20** Wiadomości sportowe, **18.30** Kurier kulturalny, **18.45** Kronika miejska, **18.50** Studio TV Katowice, **19.45** Rozmowa dnia (pr. public.), **20.00** Telekurier (mag.), **20.30** Kurier, **20.50** Echa dnia (pr. public.), **21.15** Eurotel (mag.), **21.30** Kurier gospodarczy, **21.45** Aktualności, **21.55** Wiadomości sportowe, **22.00** Porozmawiajmy (pr. public.), **22.15** Patrol Trójki (mag.), **22.30** Kurier, **22.45** Kurier sportowy, **23.05** Klub samobójców (film USA).

■ **POLSAT:**

6.00 Piosenka na życzenie, **6.45** TV Market (mag.), **7.00** Power Rangers (s.), **7.30** Pokemon (s. anim.), **8.00** Herkules (s.), **9.00** Bar bez granic (reality show), **9.30** Idol 3 (pr. rozryw.), **10.45** Bar bez granic (reality show), **11.30** Awantura o kasę (teleturniej), **12.30** Samo życie (s.), **13.00** Serca na rozdrożu (s.), **13.55** Czułość i kłamstwa (s.), **14.25** Power Rangers (s.), **14.45** Transformery (s. anim.), **15.10** Rodzina zastępcza (s.), **15.45** Informacje, **16.10** Interwencja (rep.), **16.30** Kuba Wojewódzki (talk show), **17.30** Hugo Express (dla dzieci), **17.55** Bar bez granic (reality show), **18.30** Informacje, sport, **19.10** Gliniarz z dżungli 2 (s.), **20.10** Bar bez granic (reality show), **21.00** Samo życie (s.), **21.40** Zostać miss (s.), **22.40** Z archiwum X (s.), **23.45** Biznes Informacje, **0.20** Graffiti (pr. public.), **0.35** Erotyczne zwierzenia (s.), **1.05** Miłosne sekrety (s.), **1.35** Aquaz Superchat, **4.30** Magazyn religijny.

PIĄTEK 5 GRUDNIA

■ **TVP 1:**

6.00 Wiadomości
6.15 Kawa czy herbata?
8.00 Wiadomości
8.15 Woronicza 17
8.25 Moda na sukces (s.)
8.50 Słoń Beniamin (s. anim.)
9.15 Jedyneczka (dla dzieci)
9.45 Bajeczki Jedyneczki (dla dzieci)
9.55 Cedric (s. anim.)
10.10 Renata (s. anim.)
10.25 Perły i dukaty (s. dok.)
10.50 Uważaj, niebezpieczeństwo
11.10 Inny - życie Witolda Hulewicza (film dok.)
12.00 Wiadomości
12.10 Agrobiznes (mag.)
12.20 Po pierwsze pomysł (mag.)
12.45 Pasażerka (film dok.)
13.50 XXX Festiwal Wokalistów Jazzowych Zamość 2003 (rep.)
14.15 Wyprzedzić chorobę (mag.)
14.35 Para w Polskę (mag.)
15.00 Wiadomości
15.10 Bezpieczna Jedynka (mag.)
15.40 Kwadrans na kawę (mag.)
15.55 Raj (dla młodzieży)
16.25 Moda na sukces (s.)
16.50 Adam Małysz - wokół skoczni (magazyn)
17.00 Teleexpress
17.20 Gość Jedynki (pr. public.)
17.35 Plebania (s.)
18.00 Randka w ciemno (quiz)
18.40 Jaka to melodia? (quiz)
19.10 Krecik (s. anim.)
19.30 Wiadomości
20.20 Mordercza misja (film USA)
22.00 Miejski Łowca (film USA)
23.40 Monitor Wiadomości
23.55 Biznes raport (mag.)
1.35 Nieustraszony (s.).

■ **TVP 2:**

7.00 Studio urody (mag.)
7.10 Rozalka Olaboga! (s.)
7.35 Maurycy i Hawranek (s. anim.)
7.45 Dziwne przygody Koziołka Matołka (s. anim.)
8.00 M jak miłość (s.)
8.50 Pytanie na śniadanie (mag.)
10.30 Inspekcja pana Anatola (film pol.)
11.50 Magazyn Ligi Mistrzów
13.00 Panorama
13.15 Złotopolscy (s.)
13.45 Sokole Oko (s.)
14.30 Wideoteka Dorosłego Człowieka (magazyn)
14.55 Zmiennicy (s.)
16.00 Panorama
16.30 Złotopolscy (s.)
17.30 Wydarzenia, wydarzenia... (mag.)
18.00 Losowanie grup eliminacji MŚ
19.10 VII Międzynarodowy Konkurs Dyrygentów w Katowicach (koncert)
20.10 Gordon Haskell (koncert)
21.10 Na zdrowie: Jagielski (talk show)
22.00 Panorama
22.20 Sport telegram
22.40 Wideoteka Dorosłego Człowieka (magazyn)
23.10 Jak upolować mężczyznę, czyli Seks w wielkim mieście (s.)
23.45 Żona, matka, morderczyni (film USA)
1.20 Oddział specjalny (film USA).

■ **TV KATOWICE:**

6.30 Transmisja mszy świętej, **7.30** Kurier, **7.45** Aktualności, **8.00** Uwaga weekend, czyli Kulturalny niezbędnik weekendowy, **8.30** Kurier, **8.45** Gość dnia (pr. public.), **9.00** Teorie spiskowe (s. dok.), **9.30** Kurier, **9.40** Janosik (s.), **10.30** Kurier, **10.45** Telekurier (mag.), **11.15** Gość dnia (pr. public.), **11.30** Kurier, **11.45** Młodzi i Film (pr. rozryw.), **12.15** WuA (mag.), **12.30** Kurier, **12.35** Cud miłości (film dok.), **13.30** Kurier, **13.50** Agrobiznes (mag.), **14.00** Echo Bałtyku (rep.), **14.30** Kurier, **14.45** Eurotel (mag.), **15.00** W krainie władcy smoków (s.), **15.30** Kurier, **15.45** Gramy dla Was, **16.00** Trójka tam była..., **16.15** Aktualności, **16.30** Kurier, **16.45** Rozmowa dnia (pr. public.), **17.00** Smart Jazzpol Festival, **17.30** Kurier, **17.50** Wizytówki, **18.00** Aktualności, **18.20** Wiadomości sportowe, **18.30** Kurier kulturalny, **18.45** Magazyn kulturalny, **19.15** Bank twój partner, **19.45** Rozmowa dnia (pr. public.), **20.00** Telekurier (mag.), **20.30** Kurier, **20.50** Echa dnia (pr. public.), **21.15** Eurotel (mag.), **21.30** Kurier gospodarczy, **21.45** Aktualności, **21.55** Wiadomości sportowe, **22.00** Ludzie i sprawy (mag.), **22.15** To jest temat (rep.), **22.30** Kurier, **22.45** Kurier sportowy, **23.05** Włosy tam i wszędzie (film dok.), **0.00** Zaczarowany manekin (film USA).

■ **POLSAT:**

6.00 Piosenka na życzenie, **6.45** TV Market (mag.), **7.00** Power Rangers (s.), **7.30** Transformery (s. anim.), **8.00** MacGyver (s.), **9.00** Bar bez granic (reality show), **9.30** Boston Public 2 (s.), **10.30** Bar bez granic (reality show), **11.15** Rosyjska ruletka (teleturniej), **12.10** Samo życie (s.), **12.45** Serca na rozdrożu (s.), **13.35** TV Market (mag.), **13.50** Czułość i kłamstwa (s.), **14.20** Power Rangers (s.), **14.45** Pokemon (s. anim.), **15.15** Niezakazane reklamy (pr. rozryw.), **15.45** Informacje, **16.10** Interwencja (rep.), **16.30** Pogotowie górskie (s.), **17.30** Hugo Express (dla dzieci), **17.55** Bar bez granic (reality show), **18.30** Informacje, sport, **19.15** Awantura o kasę (teleturniej), **20.15** Bar bez granic (reality show), **21.00** Czego się boją faceci, czyli Seks w mniejszym mieście (s.), **21.55** Fala zbrodni (s.), **22.50** Cień anioła (s.), **23.50** Informacje, **0.00** Puls - biznes i giełda (mag.), **0.20** Graffiti (pr. public.), **0.35** Dziewięć i pół tygodnia (film USA)., **2.50** Aquaz Superchat.

Telewizja zastrzega sobie prawo zmian w programie.

CZESKI PROGRAM TELEWIZYJNY

CZWARTEK 4 GRUDNIA

■ **TVC 1:**

5.00 Europa dziś
5.25 Obiektyw
5.59 Dzień dobry z TVC
8.30 Czarodziejskie przedszkole
9.00 Wiadomości
9.05 Podróżomania
9.35 Na pływalni z F. C. Bergmannem
10.00 Powiedz, że mnie kochasz (film USA)
12.00 Wiadomości
12.10 Sama w domu (mag.)
13.10 Bananowe rybki (talk show)
13.50 Zguby (s. dok.)
14.10 Przedwczesne zgony (s. dok.)
15.10 Bajka (dla dzieci)
16.00 Wiadomości
16.05 Czarodziejskie przedszkole
16.35 Bolek i Lolek (s. anim.)
16.45 Labirynt (teleturniej)
17.15 Stop (dla kierowców)
17.20 AZ-quiz (teleturniej)
17.45 Prognoza pogody
17.50 Report (aktualności reg.)
18.10 21. posterunek (s.)
19.00 Wieczorynka
19.15 Wydarzenia, komentarze
19.35 Wydarzenia kulturalne
19.40 Prognoza pogody
19.50 Sport
20.00 Fabio Montale (film franc.)
21.40 Wyznania świadka holocaustu (film dok.)
21.55 Bez ogródek
22.30 Wydarzenia, komentarze
22.55 Prognoza pogody
23.00 Sport
23.05 Wydarzenia europejskie
23.15 U nas w Europie
23.45 Ludzie burmistrza V (s.)
0.10 Obiektyw
0.45 Diagnoza (mag.)
1.05 Popularis
1.35 Od aniołów do pilotów balonów
2.05 Balony na gaz (film dok.)
3.05 Montgolfiery (film dok.)
4.20 „Poprask" (mag.)

■ **TVC 2:**

5.00 Na tropie
5.20 Przygody nauki i techniki (s. dok.)
5.45 Wiadomości ekonomiczne
5.55 Czarne owce (mag.)
6.25 Wiadomości TVS
6.55 Report (aktualności reg.)
7.55 Panorama
8.30 Salon (mag.)
9.00 Dzień dobry z TVC
11.25 AZ-quiz (teleturniej)
11.50 Po czesku
12.00 Euronews
12.25 Paszkwil (mag.)
13.25 Planety (s. dok.)
14.15 Meduza (pr. muz.)
14.45 Pieśń dla Rudolfa III (s.)
16.00 Na tropie
16.25 TV Klub dla niesłyszących
16.55 Popularna mechanika dla dzieci (serial dok.)
17.20 Popularis (mag.)
17.50 Rozglądnij się, człowieku
18.10 Skarby świata (s. dok.)
18.25 Echo (mag.)
18.55 Głosy poezji
19.00 Wydarzenia ekonomiczne
19.10 Wiadomości w języku migowym
19.15 W blasku pięciu kręgów (mag.)
19.35 maXtreme (mag. sport.)
20.00 Przyjaźń na śmierć i życie (film dokumentalny)
20.55 Historie z Záleslic (film dok.)
21.25 Czechosłowacki Tygodnik Filmowy
21.40 Wydarzenia w świecie
21.50 Klub Filmowy – Pod osłoną nieba (film włoski)
0.05 Markiz Gero – postrach śląskiego ludu (film dok.)
1.05 Cześć Karolowi Hali (film dokumentalny)
1.50 X (czyli X razy o kulturze) (mag.)
2.20 Retransmisja obrad Parlamentu RC.

■ **NOVA:**

5.59 Śniadanie z TV Nova, **8.30** To morderstwo, napisała (s.), **9.25** Banzai (film włoski), **10.55** Lekcje gotowania, **11.30** Stefania VII (s.), **12.20** Milagros (s.), **13.15** Prawo do miłości (s.), **14.05** Gwiezdna brama III (s.), **14.55** Kachorra (s.), **15.55** Ochroniarz (s.), **16.45** Zaryzykuj! (teleturniej), **17.15** Właśnie teraz z regionu, **17.25** Gliniarz i prokurator (s.), **18.15** Pogoda, **18.20** M.A.S.H. (s.), **18.50** „Pili vám to?" (pr. rozryw.), **19.30** Wiadomości, sport, pogoda, **20.00** Chcesz zostać milionerem?, **20.55** Mleczna droga (pr. rozryw.), **21.45** Kocioł (talk show), **22.35** Schimanski (film niem.), **0.15** Helicops (s.), **1.40** Kocioł (talk show), **2.25** Skryte spojrzenia mordercy (film niem.), **4.15** Doktor ze wsi (s.), **4.55** Teletubbies (s.).

■ **PRIMA:**

8.00 Namiętny pocałunek (s.), **8.50** Skryta namiętność (s.), **9.45** Wspaniali i bogaci (s.), **10.40** Prima jazda, **11.40** Narkotyki (film dok.), **11.45** Łowca krokodyli (s. dok.), **12.15** Powrót Joea Forrestera (film USA), **13.35** Sabrina - młoda czarownica (s.), **14.05** Beverly Hills 90210 (s.), **15.00** Melrose Place (s.), **16.00** Ojciec Schwarz (s.), **17.00** Doktor Stefan Frank III (s.), **17.55** Sauna (talk show), **18.45** Prima TV, **18.50** Minuty regionu, **18.55** Prognoza pogody, **19.00** Dziennik, **19.15** Mniam, czyli..., **19.45** Bugs Bunny (s. anim.), **19.55** Dynastia Nowaków (s.), **20.55** Receptariusz dobrych pomysłów, **22.00** Ciemie (talk show), **22.55** Atak (film USA), **0.25** Na temat!, **0.35** Edel i Starck II (s.), **1.30** Sauna (talk show), **3.35** Prima archiwum.

PIĄTEK 5 GRUDNIA

■ **TVC 1:**

5.00 Sama w domu (mag.)
5.59 Dzień dobry z TVC
8.30 Czarodziejskie przedszkole
9.00 Wiadomości
9.05 Bez ogródek (mag.)
9.35 Moda - Ekstrawagancja
10.00 Fabio Montale (film franc.)
11.30 Diagnoza (mag.)
12.00 Wiadomości
12.10 Oczarowani (s.)
13.05 Bajka – Niebieski ptak (dla dzieci)
14.30 Przygody kryminalistyki (s.)
15.25 Folkloryka (mag.)
16.00 Wiadomości
16.05 Crash Zone II (s.)
16.30 Droga wzwyż (s.)
17.20 AZ-quiz (teleturniej)
17.45 Prognoza pogody
17.50 Report (aktualności reg.)
18.10 Kinobox
18.35 Nie zastanawiaj się i kup!! (pr. rozrywkowy)
19.00 Wieczorynka
19.15 Wydarzenia
20.00 Igraszki z diabłem (film czes.)
21.45 Wydarzenia, komentarze
21.55 Prognozy pogody
22.00 Bramki, punkty, sekundy
22.10 Dalziel i Pascoe VI (s. ang.)
23.50 Wojna płci (film USA)
1.25 Droga wzwyż (s.)
2.10 Portrety z nut (pr. muz.)
2.50 Moda - Ekstrawagancja
3.15 Skarby świata (s. dok.)
3.30 Ukryte w depozytorium
1.30 Vlasta Redl i goście (pr. muz.)
4.30 Nowy areał strahowski.

■ **TVC 2:**

5.00 Świat motoryzacji (mag.)
5.45 Wydarzenia ekonomiczne
5.55 Echo (mag.)
6.25 Wiadomości TVS
6.45 Wydarzenia w świecie
6.55 Report (aktualności reg.)
7.55 Panorama
8.30 Obiektyw
9.00 Dzień dobry z TVC
11.25 AZ-quiz (teleturniej)
11.50 Czechosłowacki Tygodnik Filmowy
12.00 Feralne chwile (mag.)
12.15 W blasku pięciu kręgów (mag. sportowy)
12.40 Tybet: Do świętej góry Kailas (film dok.)
13.05 Popularis (mag.)
13.35 Labirynt (teleturniej)
14.05 Game Page (mag.)
14.20 Tajemnicza przyroda (s. dok.)
14.50 Chcecie mnie? (mag.)
15.05 Rozejrzyj się, człowieku (s.)
15.30 Ludzie burmistrza V (s.)
15.45 Wydarzenia europejskie
16.00 U nas w Europie
16.30 Przygody nauki i techniki (s. dok.)
17.00 Fantastyczne obrazy (s. dok.)
18.00 Trzymaj się!
18.20 Spostrzeżenia
18.25 Czeski łowca przygód (s.)
19.00 Wydarzenia ekonomiczne
19.10 Wiadomości w jęz. migowym
19.15 Magazyn Ligi Mistrzów
19.45 Za Shakespearem z M. Hilskim (serial)
20.00 Między niebem i ziemią (film dokumentalny)
21.00 Jeszcze tutaj jestem (mag.)
21.30 Notes (mag. muz.)
22.05 Czeska soda (mag.)
22.25 Wydarzenia w świecie
22.35 Wirtualna Babcia (film dok.)
22.55 Horoskop miasta Pilzna (film czes.)
23.25 Bob Marley Story (film dok.)
0.45 Na pływalni z F. C. Bergmannem
1.10 Retransmisja obrad Parlamentu RC.

■ **NOVA:**

5.59 Śniadanie z TV Nova, **8.30** To morderstwo, napisała (s.), **9.20** „Niepodzielne serce" (film USA), **11.10** Lekcje gotowania, **11.40** Stefania VII (s.), **12.35** Milagros (s.), **13.25** Prawo do miłości (s.), **14.15** Gwiezdna brama (s.), **15.00** Kachorra (s.), **15.55** Ochroniarz (s.), **16.45** Zaryzykuj! (teleturniej), **17.15** Właśnie teraz z regionu, **17.25** Gliniarz i prokurator (s.), **18.15** Pogoda, **18.20** M.A.S.H. (s.), **18.50** „Pili vám to?" (teleturniej), **19.30** Wiadomości, sport, pogoda, **20.00** Gospoda (s.), **20.35** Był raz jeden gliniarz (film czes.), **22.20** „Prask" (talk show), **22.55** Punk (talk show), **23.40** Nocna straż (film USA), **1.50** „Prask!" (talk show), **2.20** Zakazy (mag.), **3.05** „Čtveřice", **3.35** Doktor ze wsi (s.), **4.20** Do-Re-Mi (pr. muz.).

■ **PRIMA:**

8.00 Namiętny pocałunek (s.), **8.50** Skryta namiętność (s.), **9.50** Wspaniali i bogaci (s.), **10.40** Prima jazda, **11.25** Narkotyki (film dok.), **11.30** Łowca krokodyli (s. dok.), **11.55** O odważnym kowalu (bajka), **13.25** Sabrina - młoda czarownica (s.), **13.55** Beverly Hills 90210 (s.), **14.50** Melrose Place (s.), **15.50** Ojciec Schwarz (s.), **16.50** Doktor Stefan Frank III (s.), **17.45** Czeski show (pr. rozryw.), **18.45** Prima TV, **18.50** Minuty regionu, **18.55** Prognoza pogody, **19.00** Dziennik, **19.15** Mniam, czyli..., **19.45** Bugs Bunny (s. anim.), **19.53** Losowanie loterii Euromiliony, **19.55** Julie Lescaut V (s.), **21.45** Telefonar (pr. rozryw.), **22.40** Losowanie loterii Euromiliony, **22.50** Rejs Gwiandy marzeń (film niem.), **0.45** ..., **0.35** Na temat! (pr. public.), Power Week, **1.20** Receptariusz dobrych pomysłów, **2.15** Caruso show (pr. rozryw.), **4.30** Prima archiwum.

Telewizja zastrzega sobie prawo zmian w programie.

kronika rodzinna

Dnia 5. 12. 2003 mija ósma bolesna rocznica zgonu naszego Najdroższego

śp. inż. BOGUSŁAWA MATUSZKA

z Czeskiego Cieszyna, a 31. 10. 2003 obchodziłby nasz Ukochany 70. urodziny. Z żalem w sercu, miłością i wdzięcznością wspominają i za chwilę cichej zadumy przyjaciół dziękują najbliżsi.

AD-259

„Ciężko się z Wami żegnało,
jeszcze trudniej bez Was być,
lecz miłość śmiercią się nie kończy,
w naszych sercach ciągle będziecie żyć".

Dnia 5. 12. 2003 mija 3. bolesna rocznica śmierci

śp. STANISŁAWA FLASZA

z Oldrzychowic. Równocześnie 19. 1. 2004 wspomnimy 12. rocznicę zgonu

śp. MARIANA FLASZA

Wszystkich, którzy Ich znali, prosimy o chwilę cichych wspomnień. Z żalem, miłością i wdzięcznością wspomina najbliższa rodzina. AD-266

teatr

SCENA CZESKA – MISTEK: O myszach i ludziach (4, godz. 19.00, grupa A).

kina

KARWINA – Centrum: Prosiaczek i jego przyjaciele (4, 5, godz. 15.30), To właśnie miłość (4, 5, godz. 17.45, 20.00), **Reflex:** Szczęśliwe dni (4, godz. 17.00, 20.00), Niewidoczni (5, godz. 17.00, 20.00), **Ex:** Stary, nowy, pożyczony i niebieski (4, 5, godz. 19.00), **CZESKI CIESZYN – Central:** nieczynne, **TRZYNIEC – Kosmos:** Zielone piekło (4, 5, godz. 17.30), Kill Bill (4, 5, godz. 20.00).

telewizja

POLSKIE WIADOMOŚCI: TVC 1 (cz, godz. 17.50).

radio

POLSKIE AUDYCJE, UKF Ostrawa 107,3 m i Trzyniec 105,3 m: po-pt: 18.45-19.00, nie: 18.30-19.00.

wystawy

TEATR CIESZYŃSKI - BIAŁA GALERIA, Cz. Cieszyn: do 28. 12. wystawa obrazów Lecha Kołodziejczyka „Księga nocy". Otwarte po–pt: 9-15.

MUZEUM ZIEMI CIESZYŃSKIEJ – sala wystaw Muzeum w Cz. Cieszynie, Hlavní tř. 3: stała ekspozycja „Obrazki z przeszłości Śląska Cieszyńskiego". Do 31. 12. wystawa „Czeski Cieszyn – wczoraj i dziś, II część". Otwarte wt-pt: 9-17, so: 9-13, nie: 13-17.

▲ **MUSAION, Hawierzów, ul. Dělnická 14:** do 4. 1. 2004 wystawa „Muzeum o muzeum". Otwarte wt-pt: 9-17, so: 9-13, nie: 13-17.

▲ **MUZEUM TRAGEDII ŻYWOCICKIEJ, Hawierzów Żywocice:** do 2. 2. 2004 wystawa „Tarcze strzeleckie". Otwarte wt-pt: 9-17, so: 9-13, nie: 13-17.

▲ **MUZEUM TECHNIKI w Pietwałdzie:** stała ekspozycja „Tradycje górnictwa w Cieszyńskiem", wystawa do 25. 4. 2004 „Zbrodnia i kara", do 11. 1. 2004 „Strażacy". Otwarte wt-pt: 9-17, so: 9-13, nie: 13-17.

▲ **ORŁOWA:** do 18. 1. 2004 wystawa „Świat lalkarza". Otwarte wt-pt: 9-17, so-nie: 9-13.

▲ **JABŁONKÓW, Rynek Mariacki 14:** do 22. 2. 2004 „Szkoła podstawą życia". Otwarte wt-pt: 9-17, so: 9-13, nie: 13-17.

„CHAGALL" Galeria zamkowa, Karwina Frysztat: do 31. 12. wystawa twórczości Jana Pacáka i Jana Antonína Pacáka. Otwarte po-nie: 9-18.

GALERIA „ZDROWEGO MIASTA", Karwina, foyer Uniwersytetu Śląskiego: do 12. 12. wystawa portretów Jadrana Šetlíka i strojów wizytowych autorstwa Grety Sartorisowej. Otwarte wt-pt: 10-16.

GALERIA „PÚDA" Cz. Cieszyn: do 19. 12. wystawa słowackich artystów „TEt-ba". Otwarte po-pt: 9-17.

BIBLIOTEKA REGIONALNA, Karwina: do 20. 12. wystawa twórczości Alicji Bartulcowej i Zbigniewa Kubeczki.

zaproszenie za Olzę

GALERIA BIELSKA, Bielsko-Biała: do 31. 12. wystawa „Bielska Jesień 2003". Otwarte wt-pią: 10-17, so-nie: 10-16.

KSIĄŻNICA CIESZYŃSKA: do 23. 1. 2004 wystawa „Zaolzie 1938". Otwarte po-śr, pt: 8-15.

koncerty adwentowe

KARWINA FRYSZTAT - zapraszamy 7. 12. o godz. 15.00 na koncert adwentowy do kościoła pw. Podwyższenia Krzyża Świętego.

CZ. CIESZYN - chór mieszany „AD DEI GLORIAM" zaprasza 7. 12. o godz. 16.30 na koncert adwentowy pt. „Zawitaj nam Zbawicielu" do kościoła katolickiego.

TRZYNIEC - Parafia Kościoła Ewangelickiego A.W. zaprasza 7. 12. o godz. 16.00 do kościoła ewangel. na tradycyjny „Wieczór Kolęd".

co, gdzie, kiedy

WĘDRYNIA - Uczniowie, grono nauczycielskie oraz dyrekcja szkoły zapraszają 5. 12 o godz. 16.00 i 7. 12. o godz. 15.00 do Czytelni na przedstawienie pt. „Królewna Śnieżka".

JABŁONKÓW - Studencka Wytwórnia Teatralna „SZCZYT" zaprasza 6. 12. o godz. 19.00 do sali ratusza na przedstawienie pt. „Sumeryja".

NIEBORY - MK PZKO zaprasza 6. 12. o godz. 17.00 do Domu PZKO na „Mikołajówkę".

KARWINA FRYSZTAT - MK PZKO i jego Klub Propozycji zaprasza 9. 12. o godz. 17.00 do fryszatckiego Domu PZKO na prelekcję I. Drobnej i D. Grim pt. „Jak zadbać o siebie". Można też będzie zakupić niektóre środki „upiększające".

▲ Zw. Przyjaźni Czesko-Słowacko-Polskiej zaprasza na „Świąteczne spotkanie" 6. 12. o godz. 15.00 do Domu PZKO. Wystąpi chór „Hejnał-Echo".

HAWIERZÓW MIASTO - Klub Emerytów zaprasza 4. 12. o godz. 15.00 na „Mikołajówkę" do świetlicy przy ul. Matušíka 2.

OLBRACHCICE – MK PZKO zaprasza 6. 12. o godz. 16.00 do Domu PZKO na przedświąteczne spotkanie dla dorosłych i dzieci. Program: św. Mikołaj, wystąpi „Drops" i chór.

oferta

FORTISSIMO GROUP, s.r.o., producent „Tradycyjnej Śląskiej Mioduli", poszukuje sprzedawców. Zainteresowanych prosimy o kontakt pod nr. tel. 558 335 000 lub email: miodula@silesian-tradition.com.

ogłoszenie

DNIA 29. 11. 2003 w Teatrze Cieszyńskim zgubiłam rodzinną pamiątkę - złoty krzyżyk z czerwonym kamieniem. Uczciwego znalazcę proszę o kontakt. Tel.: 558 746 028. GL-202

OGŁOSZENIA do „Głosu Ludu" przyjmowane są w dni powszednie:
■ godz. 8.30-15.30 w redakcji „Głosu Ludu" w Cz. Cieszynie, ul. Komenského 4;
■ godz. 8.00-16.00 w biurze firmy AD SERVIS, ul. Střelniční 18, Cz. Cieszyn;
■ godz. otwarcia w księgarni Klubu Polskiej Prasy i Książki, ul. Čapka 7, Cz. Cieszyn;
■ godzinach otwarcia w Oddziale Literatury Polskiej Biblioteki Regionalnej w Karwinie Fryształcie (przy rynku).

Bilans elektryków

Zebranie członkowskie Stowarzyszenia Elektrotechników Polskich w RC, które odbędzie się 9. 12 o godz. 15.30 w Czeskim Cieszynie (ul. Střelniční 28, salka posiedzeń ZG PZKO, 1. piętro) podsumuje działalność stowarzyszenia w 2003 roku oraz wytyczy program na rok następny. Członkom zostaną przedstawione niezmienne priorytety, tj. działalność klubowa (spotkania kwartalne), organizowanie prelekcji i wycieczek, działalność wydawnicza (Biuletyn SEP, internet) oraz współpraca z SEP Gliwice i SEP Bielsko-Biała. Zaplanowano m.in. wybory zarządu SEP oraz zaakceptowanie jego regulaminu.

Domy rodzinne
1. Dom rodzinny w Hrczawie, murowany, podpiwniczony, w centrum, II kondygnacje, woda, szambo, elektryczność.
Cena do uzgodnienia.
2. Dom rodzinny w Gutach po renowacji, z parcelą 11 a, podpiwniczony, z garażem, poddasze mieszkalne.
Cena do uzgodnienia.
3. Drewniak w Nawsiu z parcelą 80 a. Spokojne miejsce z dobrym dojazdem.
Cena 890 tys Kč.
4. Dom rodzinny w Trzyńcu Dolnej Lesznej z parcelą 15 a, 4+1, weranda, garaż i budynek gospodarczy.
Cena do negocjacji - 1,3 mln Kč.
5. Dom czynszowy w Czeskim Cieszynie, ul. Dukelská, 3 piętra.
Cena do negocjacji - 3 mln Kč.
Garaż - sprzedaż
Garaż w Cz. Cieszynie na Horkách.
Cena do uzgodnienia.
Oferujemy biura do wynajęcia w centrum Cz. Cieszyna. Bliższe informacje w BN.
Cena do uzgodnienia.
Oferujemy parcele w różnych miejscach, różnej wielkości, do różnych celów (Stanisławice, Żuków Górny, Trzanowice, Koczobędz, Ropica itd.)
Mieszkania-sprzedaż
Oferujemy mieszkanie nadstandardowe 3+1 z tarasem, 80 m², w centrum Cz. Cieszyna. Tylko dla poważnie zainteresowanych. Bliższe informacje w BN.
oferujemy mieszkanie 4+1 z balkonem w Cz. Cieszynie. Bardzo ładny, po renowacji.
Cena do uzgodnienia.
oferujemy mieszkanie 3+1 z balkonem, po renowacji na ul. Śleziskiej, Cz. Cieszyn.
Cena do uzgodnienia.
oferujemy mieszkanie 2+1 w centrum Cz. Cieszyna, po renowacji z wyposażeniem.
Cena do uzgodnienia.
oferujemy mieszkanie 2+1 w domu rodzinnym z garażem. W spokojnym miejscu (Puszwej), blisko centrum Cz. Cieszyna. Czynsz 6 tys. Kc miesięcznie + usługi.
Poszukujemy dla klienta z gotówką mieszkanie spółdzielcze 1/5 + 1 w Cz. Cieszynie (i Sibicy).
Oferuje:
CZERNEK

GŁOS LUDU ♦ Przy wsparciu finansowym Ministerstwa Kultury RC wydaje Kongres Polaków w RC w wydawnictwie POL-PRESS, s.r.o. ♦ Adres redakcji: Redakcja „Głos Ludu", 737 01 Czeski Cieszyn, Komenského 4 ♦ Redaktor naczelny: Danuta Branna ♦ Telefony: sekretariat/centrala 558 731 766, 558 740 228, 558 713 128, fax: 558 740 044, red. sportowy 596 612 946, e-mail: sekretariat@glosludu.cz ♦ Oddział redakcji: 709 29 Ostrawa, ul. Nowinářská (nie przyjmuje ogłoszeń), tel. 597 450 252, e-mail: glosludu@volny.cz ♦ Adres wydawcy: Kongres Polaków w RC, Komenského 4, 737 01 Cz. Cieszyn, IČO: 93539813 ♦ Adres wydawnictwa: POL-PRESS, s.r.o., Čapkova 2007, 737 01 Cz. Cieszyn, IČO: 25792575. Adres korespondencyjny: Komenského 4, 737 01 Cz. Cieszyn ♦ Pismo wychodzi we wtorki, czwartki i soboty ♦ Dostawę prenumeratorom prowadzi w imieniu wydawcy spółka Mediaservis, s.r.o., Abocentrum, Moravské náměstí 12D, P.O. BOX 351, 659 51 Brno; zamówienia - tel.: 541 233 232, fax: 541 616 160, e-mail: abocentrum@mediaservis.cz; reklamacje: 800 800 890. Stosunki umowne między wydawcą a prenumeratorami regulują ogólne zasady handlowe ♦ Kolportaż: SmD, s.r.o., Mediaprint & Kapa Pressegrosso, s.r.o. ♦ Druk: Finger Print s.r.o., Ostrawa ♦ Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Zastrzega sobie również prawo ich redagowania i skracania ♦ Numer ewidencyjny Ministerstwa Kultury RC: MK ČR E 588, nr indeksu 42501, ISSN 1212-4222.

Aktorzy po 40 latach

Piątkowy wieczór w Domu PZKO w Oldrzychowicach należał do tych amatorów, którzy od lat 60. grali komedie i dramaty, prezentowali publiczności polski język literacki i naszą ukochaną gwarę. Jak dokumentuje mnóstwo zdjęć w kronikach, na deskach scenicznych w Oldrzychowicach przewinęło się ponad 60 amatorów, o wspólnych wojażach przyszło powspominać 35. Wszyscy zachwycali swym zaangażowaniem, wrażliwością, twórczością i doświadczeniem. Każde przedstawienie zespołu teatralnego MK PZKO w Oldrzychowicach było dla całej wioski prawdziwą przyjemnością, którą się z rozbawieniem lub wzruszeniem wspominało do kolejnej premiery.

W pamięci zgromadzonych zachowały się szczegóły ze wszystkich wystawionych jednoaktówek, dwuaktówek czy przedstawień całowieczorowych, takich jak: *Zakochani, Nawrócony, Ścieżka przez pole, Krewniacy, Wuj z Ameryki, Dwie blizny, Co po nogle, Lufciorze, Strzapato Łyskala, Wesele Hanki, Komornik swatym, Panna Halka mężatką, Gwałtu co się dzieje, Wiosna Ludów, Jasełka, Dramat Joli, Jako nać, tako mać, Salasznicy i Wiślanie, Rebelia w Ligotce, Wiejskie dziywcze, Miano na gruncie, Hajdamarz, Małżyństwo w gipsie, To był ale dziyń, Poszukiwania w chmurach, U nas dóma, Milion, Wajca Feliksa, Pójdźmy chłopy do tej izopy.*

Ofiarnej pracy wyreżyserowania podejmowali się kolejno panowie i panie: **Harok, Szarowski, Morcinek, Gut, Wojnar, Harokowa, Gryczowa.** Do ulubionych aktorów oldrzychowickiego zespołu należeli: **Wawrosz, Przeczek, Berger, Jeleniowski, Anderska, Goldoni, Łęczych, Dyrna, Cach, Niedoba.** Wykonania opracowań muzycznych i wsparcia grą na akordeonie nigdy nie odmówił **Władysław Młynek.** Sprawy techniczne, nie tak proste jak dziś, sprawnie załatwiał p. **Krupa,** a w ostatnich latach p. **Motyka.** Kiedyś o kserokopiarkach nikomu nawet się nie śniło, więc do cierpliwego wystukiwania na maszynie całych sztuk zawsze chętnie zabierała się p. **Zdejsza.** Dopiero po latach mogła ona zacząć korzystać z pierwszych wynalazków powielaczy. Charakteryzacji nigdy aktorom nie odmówił b. dyrektor szkoły p. **Fikoczek,** a z czasem, kiedy kosmetyczne cuda stały się normalnym towarem, panie i panowie sami łapali się za pędzelki, szminki, kredki, pudry... Do malowania, sklejania, przybijania itp. kulis już od pierwszych czytanych prób zabierali się panowie **Gut, Kotas i Grycz.** Stroje zawsze chętnie doradzały wybierać panie z wypożyczalni ZG PZKO, a teszcze kostiumów szyły aktorki lub przeszywały z własnej garderoby dla swych koleżanek.

Gościnności dla licznych prób użyczały kolejno rodzinne domy samych aktorów, najwięcej herbaty i domowych wypieków za te lata przygotowała p. **Gutowa.** Oczywiście kiedy teksty były opanowane, to Dom PZKO stał otworem. Natomiast próby generalne oraz występy odbywały się w okolicznych gospodach.

Najwięcej wpadek było spowodowanych podawaniem prawdziwych dań i trunków, o czym do dziś (teraz już z humorem) wspominają sami winowajcy i ich partnerzy.

Wieczorki grano tradycyjnie wiosną i jesienią, a z występami zespół jeździł do zaprzyjaźnionych kół PZKO i na przeglądy zespołów teatralnych do Wędryni. W nagrodę zespół niejednokrotnie wyjeżdżał na liczne wycieczki, w tym nawet do Warszawy.

JANINA OPLUŠTIL
Trzyniec V

JUTRO O KOMUNIKACJI MIĘDZYLUDZKIEJ W PTM

Socjolodzy gośćmi medyków

Kolejne spotkanie członków i sympatyków Polskiego Towarzystwa Medycznego w RC odbędzie się jutro, w piątek 5 bm. o godz. 19 w hotelu „Dakol" w Piotrowicach. Odczyty na temat „Sposoby komunikacji między ludźmi" wygłoszą socjolodzy **Jiří Mezuláník** oraz **Jarosław Dudek.** Szeregi PTM w roku 2003 wzrosły się o siedmiu nowych członków.

Kierownictwo PTM za naszym pośrednictwem informuje, że w dziale polskim Biblioteki w Karwinie Fryształcie członkowie Towarzystwa mogą przejrzeć i wypożyczyć czasopisma specjalistyczne wydawane przez Wydawnictwo Kwieciński - m.in. „Poradnik Lekarza Praktyka", „Monitor Lekarski", „Poradnik Stomatologiczny", „Medycyna Specjalistyczna". (s)

PALOWSKI CIĄGLE U HYBŠA

Big-band zagrał na Zaolziu

Również na trasie tegorocznego przedświątecznego tournée Orkiestry **Václava Hybša** znalazły się dwa miasta w naszym regionie - Orłowa (20. 12.) i Hawierzów (2. 12.). Od 22 listopada do 26 grudnia ten znakomity praski big-band da 37 koncertów w 32 miastach Czech, Moraw i Śląska.

Podobnie jak w latach poprzednich w programie zespołu znalazło się kilka amerykańskich standardów oraz hitów czeskiej muzyki pop, a także sporo czeskich i światowych kolęd.

Przypomnijmy, że od pięciu lat u Hybša gra **Karol Palowski,** trębacz z Olbrachcic (w czasie wakacji regularnie zasila on orkiestrę dętą ojca Bronisława, która co roku pod nazwą „Niladiška" występuje m.in. na gazkich dożynkach).

Obecnie 26-letni Karol Palowski jest na trzecim, ostatnim, roku studiów licencjackich w Akademii Muzycznej w Pradze. Po ukończeniu tego etapu podejmie ostatnie dwuletnie studia magisterskie. (s)

MIKOŁAJA PODBESKIDZKIE WĘDROWANIE

Fajerwerki atrakcji

Chociaż dzień św. Mikołaja przypada na sobotę, do kilku podbeskidzkich wiosek święty zawita już w piątek.

Dzieci z obu łomniańskich szkół Mikołaj wraz ze swoją świtą odwiedzi w amfiteatrze nad rzeką Łomną już o godz. 15.00. Spotkanie zakończą fajerwerki. W Milikowie na boisku obok szkoły pojawi on się o godz. 16.00, a o tej samej porze zawita do Parku PZKO w Bystrzycy. Następnie przeniesie się do sąsiedniego Nydku, gdzie na pl. Astronautów spotka się o godz. 17.00 z dziećmi. Podobno zamierza on tu zapalić choinkę.

We wszystkich miejscowościach Mikołaj obiecuje rozdawać milusińskim prezenty, dzieciaki zaś zamierzają śpiewać kolędy. W Bystrzycy zapowiadany jest pokaz walki diabłów z aniołkami. Czynna tam również będzie wystawa prac uczniów o tematyce świątecznej.

Należy żałować, że Mikołaj nie trafi do wszystkich miejscowości Podbeskidzia. Miejmy nadzieję, że władze tych gmin nie omieszkają go zaprosić za rok. (man)

Nie tylko dwujęzycznie

Cesarsko-Królewski Okręgowy Urząd Górniczy z siedzibą w Morawskiej Ostrawie potwierdził 31 marca 1909 tzw. porządek służbowy. Chodziło o wewnętrzny przepis regulujący prawa i obowiązki robotników zatrudnionych w kopalniach węgla w Zagłębiu Ostrawsko-Karwińskim. Dokument ten został wydany w trzech wersjach językowych: niemieckiej, czeskiej i polskiej i w tej właśnie kolejności zostały poszczególne wersje umieszczone w książeczce, której kartę tytułową dziś prezentujemy. **(db)**

Dienstordnung
für das
Arbeiter-Personale
im
Ostrau-Karwiner Steinkohlen-Berg-Reviere.

Služební řád
pro
dělníky
kamenouhelného okresu Ostravsko-Karvinského.

Porządek służbowy
dla
robotników
kopalni węgla
w okręgu górniczym Ostrawsko-Karwińskim.

Druck und Verlag von Julius Kittl in Mähr.-Ostrau.

NA WYSTAWĘ TRAFIĄ TEŻ PRACE SPOZA LIGOTKI

W świątecznym nastroju

LIGOTKA KAMERALNA (kor) – Działające przy samorządzie gminnym stowarzyszenie obywatelskie „Klucz" szykuje się do wystawy świątecznej. Odbędzie się ona w Domu Kultury w dniach 13 i 14 bm., a będzie ją można zwiedzać w godzinach 10.00-18.00.

Jak co roku w wystawie wezmą udział wszystkie działające w gminie organizacje, w tym MK PZKO, czeska szkoła i czesko-polskie przedszkole oraz pensjonariusze gminnego Zintegrowanego Zakładu Socjalnego (ZZS). Tym razem jednak organizatorzy postanowili zaprezentować również eksponaty autorstwa dzieci z zaprzyjaźnionego z ligocką placówką przedszkola w Orłowej. Ponadto będzie można obejrzeć wyroby wyprodukowane przez pensjonariuszki z zakładu dla upośledzonych umysłowo kobiet w Nowych Horkach (Nowojiczyńskie).

Wystawie towarzyszyć będzie program kulturalny. W sobotę rano przedstawią się uczniowie szkoły w Ligotce i zbiorczych w Gnojniku. W niedzielę natomiast będzie można obejrzeć program w wykonaniu zespołów działających przy ligockim zborze ŚKEAW oraz gnojnickim kościele katolickim.

■ ZAOLZIAŃSKI HYDE PARK ■ ZAOLZIAŃSKI

W rubryce tej publikujemy materiały nadesłane przez czytelników, wyrażające ich opinie, poglądy i przekonania. Redakcja zastrzega sobie prawo do dokonania skrótów.

Niech się stanie sławnym

Pan Stanislav Kwiczala wyraził w numerze 137 GL pogląd: „Przyznaję, że nawet częściowo jestem dumny ze swojego czeskiego imienia...". Nie znam pana Kwiczali, ale, czytając jego kolejne wypowiedzi, przychodzę do przekonania, że jest Polakiem z duszą niewolnika. Nie szanuje swojego pochodzenia i polskich przekonań, wiernopoddańczo zgadza się z tym, co mu napisał w metryce urodzenia jakiś urzędas.

Wiadomo, że władze okupacyjne niemieckie również wpisywały do dokumentów wszystkim urodzonym w tym czasie na terenach przyłączonych do Rzeszy Niemieckiej (bez względu na ich narodowość) jedynie imiona w brzmieniu niemieckim. Był np. Franz, Friedrich, Georg, Johan, Paul, Stanislaus itp. Moje imię wykoślawiono w „Arbeitsbuchu" na Ladislaus, chociaż powyżej nazwiska umieszczono czerwoną pieczątkę „Pole" (Polak). Szczególnie mnie drażniła końcówka –laus, bo mi się kojarzyła z niemieckim wyrazem „Laus" (wesz). Ale czy uświadomiony Polak pogodził się kiedy w myśli z taką formą obcej przemocy? Nie! Gdy wojska radzieckie wyparły z naszego kraju okupantów hitlerowskich, nikt z Polaków już takich narzuconych imion by nie użył. („Byłoby go hańba za to".)

Imię Stanisław jest pochodzenia staropolskiego. Pierwsza jego część jest staropolskim rozkaźnikiem stani! (stań!, stań się!), a druga pochodzi od sława czy sławić. W przybliżonym znaczeniu imię Stanisław wyraża życzenie rodziców „niech się stanie sławnym". Wątpię bardzo, czy Polak uparcie chlubiący się formą imienia Stanislav stanie się w społeczeństwie polskim kiedykolwiek sławnym.

Szczególnie często zaczęto w Polsce nadawać imię Stanisław po roku 1254, kiedy został kanonizowany Stanisław ze Szczepanowa, biskup krakowski (zamordowany w 1079 r.). Innego świętego Stanisława nie ma.

Co do poruszonego w artykuliku żeńskiego nazwiska na –owa: sądzę, że –owa jest dopuszczalne, ale żadna z Polek nie powinna się podpisywać z –ová lub á.

WŁADYSŁAW MILERSKI

● SPORT ● SPORT ● SPORT ● SPORT ● SPORT ● SPORT ● SPORT

EHL: KOLEJNA PORAŻKA TRZYŃCA I FALTER GŁÓWNĄ GWIAZDĄ WITKOWIC

Gorzki smak becherówki

■ KARLOWE WARY - STALOWNICY TRZYNIEC 3:1 (0:1, 3:0, 0:0). Bramki: Skuhravý, P. Kumstát, Tvrdík – Pletka.

Trzyńczanie w pojedynku z dziewiątym zespołem tabeli znów nie mogli liczyć na instynkt strzelecki kontuzjowanego Zdeňka Skołepy. W ofensywie Stalownicy prezentują się w tym sezonie niezbyt imponująco. Podobnie było również we wtorkowym spotkaniu na lodowisku Karlowych Warów. - *Stuprocentowych okazji strzeleckich rzeczywiście mieliśmy w tym meczu newiele* - stwierdził trener Trzyńca Pavel Marek. *Fatalnie spisaliśmy się w drugiej tercji, która przesądziła całą sprawę.* Ze zwycięstwa radował się trener Richard Farda, który na początku tego sezonu prowadził pierwszoligowy Hawierzów.

W I tercji optyczną przewagę uzyskali goście. Hokeiści Karlowych Warów nieporadnie radzili sobie w strefie środkowej, krążek był więc głównie w posiadaniu Stalowników. Podopieczni trenera Pavla Marka wypracowali jednak minimum dogodnych okazji strzeleckich. W 9. minucie **Pletka** umiejętnie zmienił z woleja kierunek lotu krążka po strzale obrońcy Malinskiego – zmylił w ten sposób bramkarza Franěka, zapewniając gościom prowadzenie w meczu. Bliski wyrównania był w 13. minucie Netík, ale z kilku kroków nie trafił w światło bramki. Druga odsłona z punktu widzenia gry gospodarzy wypadła znacznie lepiej. Stalownicy z kolei woleliby chyba zapomnieć o całym wtorkowym meczu. Defensywa trzyniecka w drugiej odsłonie praktycznie nie istniała. W 23. minucie na 1:1 trafił Skuhravý, wykorzystując celne podanie Krajíčka w przewadze liczebnej. Pięknym indywidualnym rajdem popisał się w 33. minucie Petr Kumstát – bramkarz Lakosil po raz drugi wyławiał krążek z siatki. Kropkę nad i postawili gospodarze w 37. minucie. Pozostawiony przed Lakosilem bez asekuracji napastnik Tvrdík podwyższył na 3:1. Dwubramkową zaliczkę utrzymały Karlowe Wary do końca meczu. Trzyńczanie wprawdzie w ostatniej odsłonie walczyli na maksimum, ale to za mało, by myśleć o sukcesie. **Sędzia** Jebavý, **kary** 3:4, wykorzystane 1:1, widzów 2794. **(jb)**

■ WITKOWICE – LITWINÓW 5:0 (1:0, 3:0, 1:0). Bramki: Chmelíř, P. Míka, M. Tomášek, Olesz, Burger.

Kapitalny występ w barwach Witkowic zaliczył golkiper Martin Falter. Wypożyczony z Litwinowa Pinc nie mógł zagrać przeciwko swoim kolegom z klubowym, ale Falter stanął na wysokości zadania. Temu młodemu bramkarzowi niezwykle pomagają gościnne występy w pierwszoligowym Hawierzowie. W meczu z Litwinowem Falter udowodnił, że jest jednym z najbardziej utalentowanych golkiperów w ekstradze.

Kibice Witkowic, którzy wciąż nie pogodzili się ze stratą swego pupila Romana Kaděry, przecierali oczy ze zdumienia. Gospodarze wznieśli się na wyżyny swoich obecnych możliwości, gracze Litwinowa niewiele mieli we wtorek do powiedzenia. **Kolejność bramek:** 6. Chmelíř (A. Padělek, Olesz) – 1:0, 22. P. Míka (Zápotočný) – 2:0, 29. M. Tomášek (J. Štefanka) – 3:0, 40. Olesz (Irgl, Turek) – 4:0, 49. Burger – 5:0. **Sędzia** Nečas, **kary** 4:2, bez wykorzystania, widzów 3021.

Lokaty: 1. Pardubice 66,... 6. Witkowice 42, 7. Trzyniec 41. **(jb)**

JUTRO: Trzyniec – Kladno (17.00) i Slawia – Witkowice.

Opr. JANUSZ BITTMAR

▲ *Witkowicki bramkarz Martin Falter sięgnął po pierwszy „shotout" w swojej karierze.* ***Fot. net.***

■ CO SŁYCHAĆ ?

● **TENIS STOŁOWY. Petr Korbel i Renata Štrbikowa** - zawodnicy Startu Sucha Góra – wywalczyli awans do przyszłorocznych igrzysk olimpijskich w Atenach.

● **SZTANGIŚCI BANIKA HAWIERZÓW** w składzie Jiří Mandát, Tomasz Matykiewicz, Radek Veselý, Martin Kubica, Petr Wälzer i Petr Sobotka po raz czwarty z rzędu sięgnęli po drużynowy tytuł mistrza RC. **Lokaty końcowe:** 1. Hawierzów 27 pkt., 2. Sokolow 24, 3. Ostrawa 20, 4. Trzyniec, 5. Bogumin, 6. Brno, 7. Hrozenkow, 8. Pilzno. **W najbliższą sobotę** w Hawierzowie odbędzie się międzynarodowy turniej „TOP 17", który jest ostatnim akordem udanego sezonu. **(jb)**

RADEK MORCINEK - TRENER PIŁKARZY IRP CZESKI CIESZYN:

W zespole panuje zadowolenie

Ostateczna szósta lokata po jesiennym rzucie rozgrywek w dywizyjnej grupie E przypadła piłkarzom FC IPR Czeski Cieszyn. Zawodnicy znad Olzy stanęli na wysokości zadania i spełnili oczekiwania tak kierownictwa klubu, jak i kibiców. Cieszyniaków czeka zatem spokojny okres wypoczynkowy, by za kilka tygodni wznowić przygotowawania do wiosennej części rozgrywek. O ocenę jesiennej rundy poprosiliśmy selekcjonera drużyny Radka Morcinka.

■ ■ Panie trenerze, czy szóste miejsce to szczyt możliwości cieszyńskiego zespołu?

- Przed rozpoczęciem sezonu przyrzekliśmy sobie, że musimy dołączyć do grona zespołów zajmujących pierwszych 8 miejsc. Chociaż ten cel udało nam się osiągnąć, mogliśmy wypaść jeszcze lepiej. Zaliczyliśmy udany początek sezonu, w ostatnich jego fragmentach wypadliśmy raczej kiepsko, w zasadzie więc z szóstego miejsca jesteśmy całkiem zadowoleni.

■ ■ Po pierwszych pięciu kolejkach wdrapaliście się na sam szczyt tabeli. Było to dla pana spore zaskoczenie?

- Raczej nie. Podczas letniej przerwy kadra piłkarzy nie doznała poważniejszych zmian. W czasie letniej zaprawy chłopcy wykonali spory kawał dobrej roboty. Jej wynik zdołali spożytkować również w sezonie ligowym.

■ ■ Skąd wzięły się zatem początkowe sukcesy?

- Jak już zaznaczyłem, najważniejsza była znikoma liczba zmian w kadrze. Bardzo mocna była ponadto ławka rezerwowych. Chłopcy zdawali sobie sprawę z tego, że jeżeli nie dadzą z siebie wszystkiego, wejdzie na ich miejsce któryś z zawodników rezerwowych.

■ ■ W ciągu rundy jesiennej pozyskaliście z Dziećmorowic Petra Hrazdíka, z kolei Ladislava Šulaka zwolniliście na gościnne występy do Trzyńca...

- Ladislav Šulák chciał jeszcze raz spróbować w Trzyńcu, my spełniliśmy jego życzenie. W przerwie zimowej powróci jednak do naszej drużyny. Nie ukrywam, że bardzo się cieszę z jego powrotu, bo w ostatnich kolejkach można było zauważyć, jak bardzo nam go brakowało. Ten zawodnik potrafi skutecznie poderwać zespół do walki. Transfer Hrazdíka był dla klubu bardzo korzystny, bo ten piłkarz stał się od razu częścią kolektywu. W pierwszych meczach grywał na lewej pomocy, później przesunąłem go do środka. Jest pomocnikiem ofensywnym, z dobrym wyszkoleniem technicznym i ta pozycja najbardziej mu odpowiada. Miał okazję pokazać, na co go stać, i nie zawiódł moich oczekiwań. W dwóch meczach dzięki perfekcyjnym rzutom wolnym zapewnił nam komplet punktów.

■ ■ W ostatnich pięciu kolejkach piłkarze wywalczyli tylko pięć punktów. Na dodatek nie miał pan zbyt wielu możliwości, jak poukładać podstawową jedenastkę...

- Ostatnie mecze zaliczyło tylko 13 piłkarzy, rozkleiła nam się całkowicie linia obrony. Kuna nabawił się kontuzji, Večeř z niewiadomo jakich powodów nie zagrał w ostatnich czterech spotkaniach. Bracia Łyskowie nie byli zwalniani z pracy, zaliczyli cztery pięć treningów na miesiąc, wobec czego nie mogli znaleźć się w nominacji. W tej sytuacji mogliśmy liczyć tylko na duet Bauman-Grygar.

■ ■ A jak pan ocenia szanse awansu czterech przodujących drużyn?

Moim zdaniem, największym faworytem bez wątpienia pozostają rezerwy Opawy. Zresztą tak Hluczyn, jak i Zabrzeg na Morawach nie sprzedają tanio swej skóry i w sprawie awansu będą mieli dużo do powiedzenia. 1. Wałaski FC traci do tej trójki kilka punktów, ale i on może okazać się bardzo groźny.

■ ■ Czy przeżył pan jakąś przykrą niespodziankę podczas rundy jesiennej?

- Nie jestem zadowolony z postawy niektórych piłkarzy, którzy swe obowiązki traktują poniekąd lekkomyślnie. Mogę wszystkich zapewnić, że po Nowym Roku już takiego luzu nie będzie. Z tymi, którzy nie będą mieli zamiaru pracować na sto procent, klub się pożegna. Martwią mnie też niektóre porażki, zwłaszcza ta w Lipniku i z Miastem Albrechtice na własnych śmieciach. Poza przegraną w Pucharze CMZF z Beneszowem Dolnym, właśnie porażka z Miastem Albrechtice jest jedyną, której doznaliśmy u siebie.

■ ■ Jednym z waszych zadań było też poprawienie gry na stadionach rywali. Czy sześć zdobytych punktów pana zadowoliło?

- Nie było najgorzej, ale mogliśmy wywalczyć o kilka punktów więcej. W Wałaskim Międzyrzeczu wygraliśmy, na boisku Kralowej straciliśmy gola w doliczonym czasie, a tym samym zdobyliśmy tylko jeden punkt. Przynajmniej jeden punkt mogliśmy wywalczyć również na stadionach Orłowej i Olbrachcic. W Opawie nie mieliśmy nic do powiedzenia, a w Lipniku zasłużyliśmy na porażkę.

■ ■ Na jakie oceny zasłużył pana podopieczni?

- Prawdziwym filarem drużyny pozostaje bramkarz Mrózek, który również w tegorocznych rozgrywkach pokazuje swoją klasę. Zawodnicy podstawowego składu prezentowali się godnie. Każdemu z nich przytrafiła się słabsza chwila, ale to jest przecież normalne. Pretensje mam do Roberta Večeřa. Musi on w końcu zrozumieć, że gra w dywizyjnym zespole. W przeciwnym wypadku powinien znaleźć sobie taką drużynę, gdzie nie trzeba trenować, a wystarczy tylko wystąpić w meczu.

■ ■ Trenerem FC IPR Czeski Cieszyn jest pan już ponad rok. Jakie pana samopoczucie?

- Ubiegłoroczny jesienny rzut rozgrywek zakończyliśmy z dorobkiem 15 punktów. Wiadomo było, że wiosną czeka nas walka o uratowanie skóry. Podczas zimowej przerwy dążyliśmy do utworzenia zgranego kolektywu, który osiągnie upragniony cel. Zebraliśmy 17 punktów i uratowaliśmy się przed spadkiem. Małymi kroczkami posuwamy się naprzód. Bardzo się cieszę, że na półmetku tego sezonu mamy 22 punkty i możemy się w spokoju przygotowywać do wiosennych spotkań odwetowych.

Rozmawiał :

ROMAN BASELIDES